

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Језик
српског народа

ЈУ Службени гласник Републике Српске,
Бања Лука, Вељка Млађеновића бб
Телефон/факс: (051) 456-331, 456-341
E-mail: sgrs.redakcija@slglasnik.org
sgrs.oglasi@slglasnik.org
sgrs.finansije@slglasnik.org
sgrs.online@slglasnik.org

www.slglasnik.org

Уторак, 12. јануар 2016. године
БАЊА ЛУКА

Број 1

Год. XXV

Жиро рачуни: Нова банка а.д. Бања Лука
555-007-00001332-44
НЛБ Развојна банка а.д.
Бања Лука 562-099-00004292-34
Sberbank а.д. Бања Лука
567-162-10000010-81
UniCredit Bank а.д. Бања Лука
551-001-00029639-61
Комерцијална банка а.д. Бања Лука
571-010-00001043-39
Нуро-Alpe-Adria Bank а.д. Бања Лука
552-030-00026976-18

1

На основу члана 80. став 1. тачка 6. Устава Републике Српске, Закона о одликовањима и признањима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 4/93, 26/93 и 48/02) и Статута ордена и медаља Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 12/95), а поводом 9. јануара 2016. године - Дана Републике Српске и Крсне славе Републике Српске Свети архијакон Стефан, д о н о с и м

УКАЗ

О ДОДЕЛИ ОДЛИКОВАЊА

Орден части са сребрним зрацима:

1. Баб Мекјувен, бивши члан америчког Конгреса из Охаја, САД, и
2. Давид Бајндер, амерички новинар, САД.

Орден Његоша I реда:

1. Венцислав Златков Чолаков, извршни директор Булгартабак холдинг Софија и председник Управног одбора Фабрике, Бугарска,
2. Гвидо Дузи, председник групације "Металега" из Италије и
3. Славко Пановић, постхумно, САД.

Орден Његоша II реда:

1. НАССС, Сјеверно-америчко друштво за српске студије, САД,
2. Борко Ђурић, председник Привредне коморе Републике Српске и директор ГП "Крајина" Бања Лука и
3. проф. др Ристо Козомара, постхумно, Бања Лука.

Орден Његоша III реда:

1. Сем Мејсон, члан "Научне фондације Тесла" и Академије "Такони" САД, и
2. Славиша Сабљић, новинар, Бања Лука.

Орден Крст Милосрђа:

1. Савез за ријетке болести Републике Српске, Бања Лука,
2. прим. др Миодраг Лазић, директор Ургентног центра КЦ Ниш, и
3. проф. др Радоје Додер, начелник Клинике за гастроентерологију и хепатологију ВМА, Београд.

Медаља заслуга за народ:

1. Подкарпатски модул пумпа високе ефикасности, Пољска,

2. Војћех Лубавски, градоначелник града Кијелце, Пољска,

3. др Јулија Сиенкиевич, професор на Шчећинском универзитету, Пољска,

4. Саша Чађо, репрезентативка Кошаркашке репрезентације Србије,

5. Бранкица Михајловић, репрезентативка Одбојкашке репрезентације Србије,

6. Лусија Кимани, атлетичарка Републике Српске, Бања Лука, и

7. Миленко Аврамовић, пуковник Војске Републике Српске и књижевник, Милићи.

Број: 01-136-14/16
4. јануара 2016. године
Бања Лука

Председник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

2

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), д о н о с и м

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РАДУ

Проглашавам Закон о раду, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Шеснаестој посебној седници, одржаној 29. децембра 2015. године, а Вијеће народа 5. јануара 2016. године констатовало да усвојеним Законом о раду није угрожен витални национални интерес ни једног конститутивног народа у Републици Српској.

Број: 01-020-38/16
5. јануара 2016. године
Бања Лука

Председник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН

О РАДУ

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет Закона

Члан 1.

(1) Овим законом уређују се радни односи, права, обавезе и одговорности из радног односа и други односи по

основу рада у Републици Српској, ако посебним законима није другачије одређено.

(2) Радни однос је однос између послодавца и радника, а који се заснива: закључивањем уговора о раду, одлуком о пријему, одлуком о избору и именовању и другим правним основом уређеним посебним законом.

(3) Права из радног односа настају даном када радник ступи на рад по једном од правних основа из става 2. овог члана.

(4) Права, обавезе и одговорности из радног односа уређују се и колективним уговором, а правилником о раду и уговором о раду само када је то овим законом одређено.

Члан 2.

(1) Одредбе овог закона примјењују се на све раднике који раде на територији Републике Српске (у даљем тексту: Република), код домаћег или страног правног, односно физичког лица, без обзира на мјесто његове регистрације, односно држављанства (у даљем тексту: послодавац), као и на раднике који су упућени на рад у иностранство од послодавца, осим ако законом земље у коју су упућени или међународним споразумом није другачије одређено.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и на запослене у републичким органима, органима локалне самоуправе и јавним службама ако посебним законом није другачије одређено.

(3) Одредбе овог закона примјењују се и на запослене стране држављане и лица без држављанства који раде на територији Републике, ако посебним законом није другачије одређено.

Члан 3.

(1) Колективним уговором закљученим између синдиката и послодавца у складу са законом уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа, начин и поступак њиховог остваривања и међусобни односи учесника колективног уговора.

(2) Правилником о раду, у складу са законом, уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа ако:

1) код послодавца није основан синдикат или ниједан синдикат не испуњава услове репрезентативности, односно није закључен споразум о синдикалном удруживању ради колективног преговарања у складу са овим законом,

2) ниједан учесник колективног уговора не покрене иницијативу за почетак преговора ради закључивања колективног уговора,

3) учесници колективног уговора не постигну сагласност за закључивање колективног уговора у року од 60 дана од дана почињања преговора и

4) синдикат у року од 15 дана од дана достављања позива за почетак преговора за закључивање колективног уговора не прихвати иницијативу послодавца.

(3) У случају из става 2. тачка 3) овог члана учесници колективног уговора дужни су да наставе преговоре у доброј вољи.

(4) Послодавац који не прихвати иницијативу репрезентативног синдиката за приступање преговорима за закључење колективног уговора не може правилником о раду да уреди права и обавезе из радног односа.

(5) Прије утврђивања коначног текста правилника о раду, послодавац је дужан да о правилнику затражи мишљење синдиката или савјета радника, ако су организовани, и мишљење размотри.

(6) Правилник о раду доноси надлежни орган послодавца одређен статутом, односно другим интерним актом и лице које самостално обавља предузетничку дјелатност, ако запошљава више од 15 радника.

(7) Одредбе правилника о раду престају да важе ступањем на снагу колективног уговора закљученог између послодавца и синдиката којим су иста питања уређена.

Члан 4.

Поједини изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумевају оба пола.

2. Значење појединих појмова

Члан 5.

(1) Радник, у смислу овог закона, јесте физичко лице које ради код послодавца и има права и обавезе из радног односа по неком од основа из члана 1. став 2. овог закона и које је пријављено у Јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса (у даљем тексту: Јединствени систем).

(2) Послодавац, у смислу овог закона, јесте домаће или страно правно, односно физичко лице код којег се радник налази у радном односу по једном од правних основа из члана 1. став 2. овог закона.

Члан 6.

(1) Синдикат, у смислу овог закона, јесте самостална, демократска и независна организација радника у коју се они добровољно удружују ради заступања, представљања, унапређивања и заштите својих професионалних, радних, економских, социјалних, културних и других појединачних и колективних права и интереса.

(2) Удружењем послодавца, у смислу овог закона, сматра се самостална, демократска и независна организација у коју послодавци добровољно ступају ради представљања, унапређивања и заштите својих пословних права и интереса, у складу са законом.

Члан 7.

(1) Колективни уговор, у смислу овог закона, јесте општи колективни уговор, посебни колективни уговор и колективни уговор код послодавца, којим се ближе уређују права по основу рада, обим права и начин и поступак њиховог остваривања, међусобни односи учесника у закључивању колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодавца који је обавезујући за послодавца и раднике који су код њега запослени, а у чијем је закључивању послодавац непосредно учествовао, или је овластио другог послодавца да то учини у његово име, или је накнадно приступио колективном уговору.

(2) Акт о систематизацији је акт којим се утврђују: унутрашња организација, радна мјеста, опис послова, те посебни услови неопходни за заснивање радног односа, као што су вјештине и радно искуство, врста и степен стручне спреме, односно ниво образованости и занимања потребних за обављање систематизованих радних мјеста и друго.

(3) Правилником о раду, у смислу овог закона, сматра се правилник о раду који је донио послодавац, у складу са чланом 3. овог закона.

(4) Уговором о раду сматра се уговор на основу којег се између радника и послодавца, у складу са овим законом, заснива радни однос.

Члан 8.

(1) Радно мјесто, у смислу овог закона, јесте мјесто намијењено за обављање послова код послодавца на којем радник обавља радне задатке или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца.

(2) Радна средина, у смислу овог закона, јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна мјеста, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада.

(3) Радно искуство, у смислу овог закона, подразумева знања и вјештине стечене за вријеме обављања послова у одређеном степену стручне спреме, односно нивоу образовања и занимања.

(4) Радни стаж је вријеме проведено у радном односу код послодавца, који је уписан у радну књижицу.

3. Међусобни однос закона, колективног уговора, правилника о раду и уговора о раду

Члан 9.

(1) Колективни уговор и правилник о раду (у даљем тексту: општи акти) и уговор о раду не могу да садрже одредбе

којима се раднику дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом.

(2) Општим актом и уговором о раду могу да се утврде друга, или пропишу повољнија права и повољнији услови рада од оних утврђених овим законом, осим ако то законом није изричито забрањено.

Члан 10.

(1) Одредбе општег акта које утврђују неповољнија права или неповољније услове рада од права и услова утврђених овим законом су незаконите и умјесто њих се примјењују одредбе овог закона.

(2) Поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом ништаве су.

Члан 11.

(1) Ништавост уговора о раду, у смислу члана 10. овог закона, утврђује се пред надлежним судом по захтјеву заинтересоване стране.

(2) Право да се захтијева утврђивање ништавости не застаријева.

(3) Радник има право на накнаду штете коју је претрпио због примјене ништавог уговора о раду.

4. Основна права и обавезе

1) Права радника

Члан 12.

(1) Радник има право на:

- 1) плату, накнаду плате и друга примања у складу са законом, општим актом и уговором о раду,
- 2) безбједност и заштиту живота и здравља на раду,
- 3) здравствену заштиту,
- 4) заштиту личног интегритета,
- 5) посебну заштиту у случају болести, смањења или губитка радне способности и старости и
- 6) на друга права и друге облике заштите, у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

(2) Жена радник има право на посебну заштиту за вријеме трудноће и након порођаја.

(3) Радник има право на посебну заштиту ради њега дјетета, у складу са овим законом.

(4) Радник млађи од 18 година живота и радник инвалид имају право на посебну заштиту.

Члан 13.

(1) Радник непосредно, односно посредством својих представника има право на удруживање, учешће у преговорима за закључивање колективних уговора, мирно рјешавање колективних и индивидуалних радних спорова, консултовање, информисање и изражавање својих ставова према битним питањима у области рада.

(2) Радник, односно представник радника због активности из става 1. овог члана не може бити позван на одговорност нити стављен у неповољнији положај у погледу услова рада и остваривања права по основу рада, ако поступа у складу са законом и колективним уговором.

Члан 14.

Уговором о раду или одлуком послодавца може се утврдити учешће радника у добити оствареној у пословној години, у складу са законом и општим актом.

2) Обавезе радника

Члан 15.

(1) Радник је дужан да:

- 1) савјесно и одговорно обавља послове на којима ради,
- 2) поштује организацију рада и пословања код послодавца, као и услове и правила послодавца у вези са испуњавањем уговорних и других обавеза из радног односа,

3) обавијести послодавца о битним околностима које утичу или би могле да утичу на обављање послова утврђених уговором о раду,

4) обавијести послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности за живот и здравље и настанак материјалне штете,

5) приступи здравственим прегледима и оцјени радне способности на захтјев послодавца и

6) у периоду отказног рока изврши обавезе преузете уговором о раду.

(2) Радник је дужан да привремено обавља послове који не одговарају ни врсти ни степену његовог стручног образовања, знања и радног искуства у случају више силе (природних или других несрећа у којима је угрожен живот и здравље људи или имовина), спасавања људских живота и здравља, изненадног квара постројења, сировина и материјала који проузрокују потпун или дјелимичан застој радног процеса код послодавца, ако је оспособљен за руковање средствима рада и средствима заштите на раду на пословима које је дужан привремено обављати, док те околности трају.

(3) Изузетно, послодавац може радника привремено распоредити на друге послове који не одговарају врсти и степену његовог стручног образовања у случају изненадног повећања обима посла, замјене одсутног радника или обавезе извршавања уговореног посла, с тим да такав распоред не може трајати дуже од 60 дана у току једне године.

(4) Радник за вријеме обављања послова из ст. 2. и 3. овог члана има право на плату свог радног мјеста, односно плату радног мјеста на које је привремено распоређен, уколико је та плата за њега повољнија.

3) Обавезе послодавца

Члан 16.

Послодавац је дужан да:

1) радника пријави у Јединствени систем и уручи му копију пријаве,

2) раднику приликом ступања на рад уручи идентификациону исправу радника,

3) раднику за обављени рад исплати плату, у смислу члана 121. став 3. у складу са законом, општим актом и уговором о раду,

4) раднику обезбиједи услове рада и организује рад ради безбједности и заштите живота и здравља на раду, у складу са законом и другим прописима,

5) радника, у року од 15 дана од дана ступања на рад, упозна са обавезама које произлазе из прописа о раду и прописа о безбједности и заштити живота и здравља на раду,

6) раднику обезбиједи обављање послова утврђених уговором о раду,

7) колективно осигура све раднике за случај несреће на послу и

8) затражи мишљење синдиката у случајевима утврђеним законом, а код послодавца код кога није основан синдикат од савјета радника или представника кога одреде радници.

Члан 17.

(1) Послодавац је дужан да информисе раднике, односно њихове представнике о правима, дужностима и одговорностима, а посебно из овог закона и колективног уговора, о условима за утврђивање плата, платама, условима рада, начину заштите права радника, општем стању и перспективи послодавца и дјелатности, те плановима за будући развој, перспективи радног односа, условима рада и заштите на раду.

(2) Послодавац је дужан да радника обавјештава о свим активностима у вези са утврђивањем престанка потребе за радом радника, те да га упозна са могућностима за рјешавање његовог радно-правног статуса.

(3) Синдикат има право да захтијева од послодавца и друге информације значајне за остваривање права радни-

ка, осим информација које представљају пословну тајну послодавца.

4) Обавезе послодавца и радника

Члан 18.

Послодавац и радник дужни су да се придржавају права и обавеза утврђених законом, општим актом и уговором о раду.

5. Забрана дискриминације

Члан 19.

Радник, као и лице које тражи запослење, не може бити стављен у неравноправан положај приликом остваривања права по основу рада и права на запослење због расе, етничке или националне припадности, боје коже, пола, језика, религије, политичког или другог мишљења и убјеђења, социјалног поријекла, имовног стања, чланства или нечланства у синдикату или политичкој организацији, физичког и душевног здравља и других обиљежја која нису у непосредној вези са природом радног односа.

Члан 20.

(1) Дискриминација лица из члана 19. овог закона може бити непосредна и посредна.

(2) Непосредна дискриминација, у смислу овог закона, јесте свако поступање узроковано неким од основа из члана 19. овог закона којим се лице које тражи запослење, као и радник, ставља у неповољнији положај у односу на друга лица у истој или сличној ситуацији.

(3) Посредна дискриминација, у смислу овог закона, постоји када одређена наизглед неутрална одредба, правило или пракса ставља или би ставила у неповољнији положај у односу на друга лица - лице које тражи запослење, као и радника, због одређене особине, статуса, одређене или убјеђења из члана 19. овог закона.

Члан 21.

Не сматра се дискриминацијом у смислу члана 19. овог закона прављење разлике у односу на природу посла и услове под којима се обавља, као и пружање посебне заштите одређеним категоријама радника у складу са овим законом, колективним уговором и уговором о раду.

Члан 22.

(1) Дискриминација из члана 19. овог закона није дозвољена нарочито у односу на:

- 1) услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла,
- 2) услове рада и сва права из радног односа,
- 3) образовање, оспособљавање и усавршавање,
- 4) напредовање у послу и
- 5) отказ уговора о раду.

(2) Одредбе општег акта и уговора о раду којима се утврђује дискриминација по неким од основа из члана 19. овог закона су незаконите и ништаве.

Члан 23.

(1) Сва лица су равноправна у поступку запошљавања по основу пола.

(2) Није дозвољена дискриминација заснована по основу пола у поступку запошљавања, трајања радног односа и отказа уговора о раду, осим у случајевима:

- 1) ако је нормама, правилима или праксом могуће оправдати постизање законитог циља који је пропорционалан предузетим нужним и оправданим мјерама и
- 2) успостављања специјалних мјера ради постизања једнакости и равноправности полова и елиминације постојеће неравноправности, односно заштите полова по основу биолошког одређења.

Члан 24.

(1) Није дозвољено узнемиравање и сексуално узнемиравање, насиље по основу пола, као и систематско зlostављање радника од послодавца и других запослених.

(2) Узнемиравање у смислу става 1. овог члана јесте свако нежељено понашање узроковано неким од основа из члана 19. овог закона које има за циљ или представља повреду достојанства лица које тражи запослење, као и радника, а које изазива страх или ствара понижавајуће или увредљиво окружење.

(3) Сексуално узнемиравање, у смислу става 1. овог члана, јесте свако вербално или физичко понашање које има за циљ или представља повреду достојанства лица које тражи запослење, као и радника у сфери полног живота, а које изазива страх или ствара понижавајуће или увредљиво окружење.

(4) Насиље на основу пола представља било које дјело које наноси физичку, психичку, сексуалну или економску штету или патњу, као и пријетње таквим дјелима које озбиљно спутавају лица да уживају у својим правима и слободама на принципу равноправности полова, у раду и/или у вези са радом.

(5) Мобинг је специфичан облик понашања на радном мјесту, којим једно или више лица систематски, у дужем периоду, психички зlostавља или понижава друго лице с циљем угрожавања његовог угледа, части, људског достојанства и интегритета.

(6) Послодавац је дужан да предузме правовремене и ефикасне мјере с циљем спречавања насиља на основу пола, дискриминације, узнемиравања, сексуалног узнемиравања у раду и/или у вези са радом и мобинга, те не смије предузимати никакве мјере према раднику због чињенице да се жалио на насиље, дискриминацију, узнемиравање, сексуално узнемиравање и мобинг.

Члан 25.

(1) У случајевима дискриминације у смислу одредаба чл. 19, 22, 23. и 24. овог закона лице које тражи запослење, као и радник, може да покрене пред надлежним судом поступак за остваривање права и накнаду штете од послодавца у складу са законом.

(2) У случају спора, на послодавцу је терет доказивања да није било дискриминације, односно да је поступљено у складу са законом, уколико лице које тражи запослење, односно лице које је запослено изнесе чињенице које оправдавају сумњу да је послодавац поступио противно одредбама члана 24. став 1. овог закона.

(3) У случајевима насиља на основу пола, узнемиравања и сексуалног узнемиравања и мобинга, ниједна одредба овог закона не може се тумачити као ограничавање или умањивање права на вођење кривичног или грађанског поступка.

ГЛАВА II

ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

1. Услови за заснивање радног односа

Члан 26.

Радни однос може да се заснује са лицем које има најмање 15 година, одговарајућу здравствену способност и које испуњава друге услове утврђене посебним законом, општим актом послодавца, актом о систематизацији или посебном одлуком послодавца.

Члан 27.

(1) Радни однос са лицем млађим од 18 година може да се заснује само уз писмену сагласност родитеља, усвојоца или староца, ако такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, односно ако такав рад није забрањен законом.

(2) Лице млађе од 18 година живота може да заснује радни однос само на основу налаза надлежне здравствене установе којим се утврђује да је способно за обављање послова за које заснива радни однос и да такви послови нису штетни за његово здравље.

(3) Трошкове љекарског прегледа за лице из става 2. овог члана које се налази на евиденцији незапослених код

Јавне установе Завод за запошљавање Републике Српске (у даљем тексту: Завод за запошљавање) сноси Завод за запошљавање.

Члан 28.

(1) Кандидат је дужан да приликом заснивања радног односа послодавцу достави исправе и друге доказе о испуњености услова за рад на пословима за које заснива радни однос.

(2) Послодавац не може од кандидата да захтијева податке о породичном, односно брачном статусу и планирању породице, односно достављање исправа и других доказа који нису од непосредног значаја за обављање послова за које се заснива радни однос.

(3) Послодавац не може да условљава заснивање радног односа тестом трудноће, осим ако је ријеч о пословима код којих постоји знатан ризик за здравље жене и дјетета утврђен од надлежног здравственог органа, односно актом о процјени ризика.

(4) Послодавац не може да условљава заснивање радног односа претходним давањем изјаве о отказу уговора о раду од стране кандидата.

Члан 29.

Послодавац је дужан да прије закључивања уговора о раду кандидата обавијести о послу, условима рада, правима и обавезама из радног односа и правилима из члана 15. тачка 2) овог закона.

Члан 30.

Лица са инвалидитетом заснивају радни однос под условима и на начин утврђен овим законом, ако посебним законом није другачије одређено.

Члан 31.

Страни држављанин или лице без држављанства може да заснује радни однос под условима утврђеним овим законом и посебним законом.

2. Уговор о раду

Члан 32.

(1) Уговор о раду закључују радник и послодавац и сматра се закљученим када га својеручно потпишу радник и лице овлашћено за заступање и представљање послодавца.

(2) Уговор о раду, у име послодавца, може да потпише и лице које овласти лице овлашћено за заступање и представљање послодавца у складу са чланом 198. овог закона.

3. Врсте и трајање уговора о раду

Члан 33.

(1) Уговор о раду, по правилу, закључује се на неодређено вријеме, а под условима предвиђеним чланом 39. овог закона може се закључити и на одређено вријеме.

(2) Уговор о раду у коме није назначено вријеме трајања или основ за закључење уговора на одређено вријеме из члана 39. ст. 1. и 4. сматра се уговором о раду на неодређено вријеме.

Члан 34.

(1) Уговор о раду закључује се прије ступања радника на рад.

(2) Ако послодавац са радником не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је радник засновао радни однос на неодређено вријеме даном ступања на рад.

4. Форма и садржина уговора о раду

Члан 35.

(1) Уговор о раду закључује се у писаној форми.

(2) Уговор о раду обавезно садржи податке о сљедећем:

1) називу и сједишту послодавца,

2) имену, презимену, стручној спреми и пребивалишту, односно боравишту радника,

3) датуму ступања радника на рад,

4) радном мјесту на коме се радник запошљава и мјесту рада, са подацима о дужини и распореду радног времена,

5) плати, новчаним накнадама и другим примањима радника по основу рада,

6) дужини годишњег одмора,

7) трајању уговора и разлогу за закључивање из члана 39. став 1, ако се закључује уговор о раду на одређено вријеме,

8) роковима за отказивање уговора о раду закљученог на неодређено вријеме и

9) пословима са посебним условима рада на радном мјесту, ако постоје.

(3) Уговор о раду може да садржи и друге податке које послодавац и радник сматрају значајним за уређивање односа који настају по основу рада радника.

(4) Умјесто података из става 2. т. 5), 6), 8) и 9) овог члана, у уговору о раду могу се навести одредбе одговарајућих закона и општег акта којима су та питања уређена у вријеме закључења уговора о раду.

(5) Уговором о раду могу да се уговоре и друга права и обавезе која нису уређена овим законом и општим актом.

(6) На права и обавезе које нису утврђене уговором о раду примјењују се одговарајуће одредбе закона и општег акта.

(7) Послодавац је дужан да примјерак овереног уговора о раду уручи раднику прије ступања радника на рад.

(8) Министар надлежан за послове рада (у даљем тексту: министар) правилником прописује обрасце уговора о раду.

5. Ступање на рад

Члан 36.

(1) Радник остварује права и извршава обавезе из радног односа даном ступања на рад.

(2) Ако радник не ступи на рад даном утврђеним уговором о раду, сматра се да није засновао радни однос, осим ако је спријечен да ступи на рад из оправданих разлога или ако се радник и послодавац другачије договоре.

6. Пробни рад

Члан 37.

(1) Уговором о раду или посебним уговором о пробном раду може се уговорити пробни рад радника, који може трајати највише до три мјесеца.

(2) Изузетно, овај рок може се споразумно продужити још до три мјесеца.

(3) Послодавац је дужан да сваком раднику са којим је закључио уговор о пробном раду, за вријеме трајања тог рада, обезбиди стручни надзор и праћење његовог рада ради оцјењивања.

(4) Лица која врше стручни надзор и оцјењивање морају имати најмање квалификацију и степен стручне спреме радника чији рад надзиру, као и радно искуство на тим пословима и код тог послодавца.

(5) Оцјена пробног рада врши се на начин и по поступку утврђеним општим актом, а коначна оцјена резултата даје се послодавцу истеком пробног рада.

(6) Уколико је радник задовољио на пословима радног мјеста за вријеме пробног рада, са послодавцем закључује уговор о раду.

(7) Послодавац, као и радник, имају право да откажу уговор о пробном раду и прије истека рока на који је уговор закључен, уз отказни рок од седам дана.

(8) У случају да уговор о пробном раду прије истека рока откаже послодавац, одлуку о отказу је дужан да писмено образложи и уручи раднику.

(9) Уговор о пробном раду, поред података из члана 35. став 2. овог закона, садржи податке о начину спровођења и оцјењивања резултата пробног рада, у складу са општим актом.

Члан 38.

(1) Радник за вријеме трајања пробног рада има сва права из радног односа, у складу са пословима радног мјеста које обавља за вријеме пробног рада.

(2) Раднику који не задовољи на пословима радног мјеста за вријеме обављања пробног рада престаје радни однос даном истека рока одређеног уговором о пробном раду.

7. Радни однос на одређено вријеме

Члан 39.

(1) У циљу заснивања радног односа чије је трајање унапријед одређено објективним разлозима који су оправдани роком, извршењем тачно одређеног посла или наступањем унапријед одређеног догађаја, послодавац и радник могу закључити уговор о раду на одређено вријеме.

(2) Послодавац и радник могу закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од укупно 24 мјесеца.

(3) Прекид краћи од 30 дана не сматра се прекидом периода из става 2. овог члана.

(4) Изузетно од става 2. овог члана, уговор о раду на одређено вријеме може да се закључи на период дужи од 24 мјесеца:

1) ако је то потребно због замјене привремено одсутног радника, до његовог повратка,

2) за рад на пројекту чије је трајање унапријед одређено, до завршетка пројекта, а најдуже 60 мјесеци и

3) са незапосленим коме до испуњења једног од услова за остваривање права на старосну пензију недостаје до пет година, најдуже до испуњења услова, у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

(5) Ако је уговор о раду на одређено вријеме закључен супротно одредбама овог закона или ако радник остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено вријеме.

(6) Радни однос заснован на одређено вријеме престаје истеком рока одређеног уговором.

8. Радни однос за обављање послова са посебним условима рада

Члан 40.

(1) Уговор о раду може да се закључи за послове за које су прописани посебни услови рада само ако радник испуњава услове за рад на тим пословима.

(2) Радник може да ради на пословима из става 1. овог члана само на основу претходно утврђене здравствене способности за рад на тим пословима од надлежног здравственог органа.

9. Радни однос са непуним радним временом

Члан 41.

Радни однос може да се заснује и за рад са непуним радним временом, на неодређено или одређено вријеме, али не краће од $\frac{1}{4}$ пуног седмичног радног времена, осим ако посебним прописом није другачије прописано.

Члан 42.

(1) Радник који ради са непуним радним временом има сва права из радног односа сразмјерно времену проведеном на раду, осим ако за поједина права законом, општим актом и уговором о раду није другачије одређено.

(2) Послодавац је дужан да раднику који ради са непуним радним временом обезбједи исте услове рада као и

раднику са пуним радним временом који ради на истим или сличним пословима.

(3) Послодавац је дужан да благовремено обавијести раднике о доступности послова са пуним и непуним радним временом, на начин и у роковима утврђеним општим актом.

(4) Послодавац је дужан да размотри захтјев радника са непуним радним временом за прелазак на пуно радно вријеме, као и радника са пуним радним временом за прелазак на непуно радно вријеме.

(5) Колективним уговором уређује се сарадња и информисање радника о пословима са пуним и непуним радним временом.

Члан 43.

Радник који ради са непуним радним временом код једног послодавца може за остатак радног времена да заснује радни однос код другог послодавца и да на тај начин оствари пуно радно вријеме.

10. Радни однос за обављање послова ван просторија послодавца

Члан 44.

(1) Радни однос може да се заснује за обављање послова ван просторија послодавца.

(2) Радни однос за обављање послова ван просторија послодавца из става 1. овог члана обухвата рад на даљину и рад од куће.

(3) Уговор о раду који се закључује у смислу става 1. овог члана, поред података из члана 35. овог закона, садржи и:

1) трајање радног времена,

2) врсту послова и начин организовања рада,

3) услове рада и начин вршења надзора над радом радника,

4) висину плате за обављени рад и рокове исплате,

5) коришћење и употребу средстава за рад радника и накнаду за њихову употребу,

6) накнаду других трошкова рада и начин њиховог утврђивања и

7) друга права и обавезе.

(4) Послодавац може да уговори послове ван својих просторија који нису опасни или штетни по здравље радника и других лица и не угрожавају радну средину.

Члан 45.

Рад ван просторија послодавца радник обавља сам или са члановима своје уже породице, у име и за рачун послодавца.

11. Радни однос са кућним помоћним особљем

Члан 46.

(1) Радни однос може да се заснује за обављање послова кућног помоћног особља.

(2) Уговором о раду из става 1. овог члана може се уговорити исплата дијела плате и у натури, под којом се подразумева обезбјеђивање становања и исхране, односно само обезбјеђивање становања или исхране.

(3) Вриједност дијела давања у натури мора се обавезно изразити у новцу.

(4) Најмањи проценат плате који се обавезно обрачунава и исплаћује у новцу утврђује се уговором о раду и не може бити нижи од 50% од плате радника.

(5) Ако је плата уговорена дијелом у новцу, а дијелом у натури, за вријеме одсуствовања са рада уз накнаду плате послодавац је дужан да раднику накнаду плате исплаћује у новцу.

Члан 47.

(1) Уговори из чл. 44. и 46. овог закона региструју се код надлежног органа јединице локалне самоуправе.

(2) Начин и поступак регистрације уговора о раду за обављање послова ван просторија послодавца и послова кућног помоћног особља прописује министар.

12. Рад приправника

Члан 48.

(1) Послодавац може да заснује радни однос са лицем које први пут заснива радни однос, у својству приправника, за занимање за које је то лице стекло одређену врсту и степен стручне спреме, ако је то као услов за рад на одређеним пословима утврђено законом или правилником.

(2) Одредба става 1. овог члана односи се и на лице које је радило краће од времена утврђеног за приправнички стаж у степену стручне спреме која је услов за рад на тим пословима.

(3) За вријеме приправничког стажа, приправник има право на плату и сва друга права из радног односа, у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Члан 49.

Ако посебним прописима није другачије утврђено, приправнички стаж траје:

1) шест мјесеци за лица која имају завршену средњу школу,

2) 12 мјесеци за лица која имају високо образовање, под условом да се ова лица први пут запошљавају у својој стручној спреми или звању.

Члан 50.

(1) Приправнички рад, ако посебним прописом није другачије одређено, обавља се по програму који припреми послодавац.

(2) Након завршеног приправничког стажа приправник полаже испит на којем се провјерава његова оспособљеност за самосталан рад.

(3) Садржај испита из става 2. овог члана и начин његовог полагања прописује се посебним прописом или општим актом.

ГЛАВА III ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ДИРЕКТОРА

Члан 51.

(1) Радни однос се може засновати ради обављања послова директора, ако посебним законом није другачије уређено.

(2) Уговор о раду из става 1. овог члана може се закључити на неодређено вријеме и на одређено вријеме до истека рока на који је директор изабран, односно постављен.

(3) Међусобна права, обавезе и одговорности директора који није засновао радни однос и послодавца уређују се посебним уговором.

(4) Лице које обавља послове директора из става 3. овог члана има право на накнаду за рад која има карактер плате и друга права, обавезе и одговорности у складу са уговором.

(5) Уговор из ст. 2. и 3. овог члана са директором закључује у име послодавца надлежни орган послодавца.

(6) Одредбе овог члана примјењују се и на директоре, председнике и руководиоце удружења, фондација и организација, ако посебним прописима није другачије одређено.

ГЛАВА IV ОБРАЗОВАЊЕ, СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ

Члан 52.

(1) Послодавац може лице које тражи запослење, уз његову сагласност, као и радника у радном односу, упутити на допунско оспособљавање за руковање средствима рада и средствима заштите на раду ако је то неопходно за безбједно руковање тим средствима и за њихово намјенско коришћење.

(2) О трајању и начину спровођења допунског оспособљавања из става 1. овог члана одлучује послодавац.

Члан 53.

(1) Послодавац може радника упутити на одређене облике стручног оспособљавања и усавршавања, у складу са захтјевима и потребама радног мјеста радника, а посебно када дође до усвајања и примјене нових метода у организацији и технологији рада.

(2) За вријеме трајања стручног оспособљавања и усавршавања, у смислу става 1. овог члана, радник има право на накнаду плате у висини пуне плате коју би остварио да је био на раду.

Члан 54.

(1) Радник је дужан да поступи по захтјевима послодавца за допунско оспособљавање и за стручно образовање и усавршавање у смислу чл. 52. и 53. овог закона.

(2) Општим актом, посебним уговором или уговором о раду ближе се уређује допунско оспособљавање за руковање средствима рада, као и стручно образовање и усавршавање радника у смислу чл. 52. и 53. овог закона.

Члан 55.

(1) Трошкови образовања, стручног оспособљавања и усавршавања обезбјеђују се из средстава послодавца и других извора, у складу са законом и општим актом.

(2) У случају да радник прекине образовање, стручно оспособљавање или усавршавање, дужан је да послодавцу накнади трошкове, осим ако је до прекида дошло из оправданих разлога.

ГЛАВА V РАДНО ВРИЈЕМЕ

1. Појам радног времена

Члан 56.

(1) Радно вријеме је вријеме у којем је радник обавезан да обавља послове, према упутствима послодавца, на мјесту гдје се његови послови обављају или другом мјесту које одреди послодавац.

(2) Радним временом не сматра се вријеме у којем је радник приправан да се одазове позиву послодавца за обављање послова ако се покаже таква потреба, при чему се радник не налази на мјесту на којем се његови послови обављају нити на другом мјесту које је одредио послодавац.

(3) Вријеме приправности и висина накнаде уређује се посебним прописом, општим актом или уговором о раду.

(4) Вријеме које радник проведе обављајући послове по позиву послодавца сматра се радним временом, независно од тога обавља ли их у мјесту које је одредио послодавац или у мјесту које је одабрао радник.

2. Пуно радно вријеме радника

Члан 57.

(1) Пуно радно вријеме радника износи 40 часова седмично.

(2) Општим актом може да се утврди радно вријеме краће од 40 часова седмично, али не краће од 36 часова седмично.

(3) Радник који ради у складу са ставом 2. овог члана остварује сва права из радног односа као да ради са пуним радним временом.

(4) Радник може закључити уговор о раду с пуним радним временом само са једним послодавцем.

3. Непуно радно вријеме

Члан 58.

Под непуним радним временом у смислу овог закона подразумијева се радно вријеме краће од радног времена из члана 57. став 1. овог закона.

4. Скраћено радно вријеме

Члан 59.

(1) Радно вријеме радника који раде на радним мјестима и пословима на којима и поред примјене одговарајућих мјера и средстава заштите на раду постоји повећано штетно дејство услова рада на здравље радника скраћује се сразмјерно том штетном дејству, а највише до десет часова седмично (послови са повећаним ризиком).

(2) О скраћењу радног времена у смислу става 1. овог члана одлучује министарство надлежно за послове рада на захтјев послодавца, заинтересованог радника, инспектора рада или синдиката, а на основу стручне анализе сачињене од овлашћене научне или стручне организације.

(3) Радно вријеме из става 2. овог члана и члана 110. став 1. овог закона, у погледу права радника, сматра се пуним радним временом.

5. Прековремени рад

Члан 60.

У случају непланираног повећања обима посла, отклањања последица временских непогода, хаварија на средствима рада, пожара, земљотреса, епидемија и других несрећа, радник је дужан да, на писмени захтјев или налог послодавца, ради дуже од пуног радног времена из члана 57. став 1. овог закона (у даљем тексту: прековремени рад).

Члан 61.

(1) Прековремени рад из члана 60. овог закона не може трајати више од десет часова седмично, нити дуже од четири часа дневно.

(2) Радник у току календарске године не може радити прековремено више од 180 часова.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, колективним уговором може се утврдити максимално трајање прековременог рада до 230 часова годишње.

Члан 62.

Ако потреба за прековременим радом траје више од три седмице непрекидно или више од десет седмица укупно у току календарске године, послодавац је дужан да о томе обавијести надлежног инспектора рада.

Члан 63.

За вријеме прековременог рада радник има право на увећање плате.

Члан 64.

(1) Прековремени рад је забрањен:

- 1) радницима млађим од 18 година живота,
- 2) трудним женама и мајкама са дјететом до три године живота и
- 3) самохраном родитељу или усвојоцу дјетета млађег од шест година живота.

(2) Изузетно, радницима из става 1. т. 2) и 3), на њихов писмени захтјев, послодавац може одобрити да раде прековремено.

Члан 65.

Надлежни инспектор рада ће забранити прековремени рад који је уведен супротно одредбама чл. 60. до 62. и члана 64. овог закона.

Члан 66.

Прековременим радом сматра се и дежурство на радном мјесту, а које се уређује посебним прописом или општим актом.

6. Распоред радног времена

Члан 67.

- (1) Радна седмица, по правилу, траје пет радних дана.
- (2) Радни дан, по правилу, траје осам часова.

(3) Распоред радног времена у оквиру радне седмице утврђује послодавац.

(4) Послодавац је дужан да изврши распоред радног времена радника најмање за 30 наредних дана и да то огласи на начин који је приступачан свим радницима, као и да води дневну евиденцију о присуству радника на раду.

(5) У евиденцији из става 4. овог члана послодавац је дужан да наведе вријеме почетка и завршетка дневног рада радника.

(6) Распоред радног времена у одређеним дјелатностима и на одређеним пословима одлуком уређује надлежни републички орган, односно орган јединице локалне самоуправе.

(7) Послодавац код кога се рад обавља у смјенама, ноћу или када природа посла и организација рада то захтијева, радну седмицу и распоред радног времена може да организује на други начин.

(8) Ближе уређење начина вођења евиденције о присуству радника на раду правилником ће прописати министар.

Члан 68.

(1) Послодавац је дужан да обавијести раднике о распореду и промјени распореда радног времена најмање пет дана унапријед.

(2) Изузетно, послодавац може да обавијести раднике о распореду и промјени распореда радног времена у краћем року од пет дана, али не краћем од 24 часа унапријед у случају потребе посла услед наступања непредвиђених околности које за последицу имају настанак непредвиђених трошкова и казни за послодавца.

(3) Код послодавца код кога је рад организован у смјенама или то захтијева организација рада пуно или непуно радно вријеме радника не мора бити распоређено једнако по радним седмицама, већ се утврђује као просјечно седмично радно вријеме на мјесечном нивоу.

(4) У случају из става 3. овог члана, радник може да ради најдуже 12 часова дневно, а најдуже 48 часова седмично, укључујући и прековремени рад.

7. Прерасподјела радног времена

Члан 69.

(1) Ако природа и потреба посла захтијева, пуно радно вријеме на појединим радним мјестима може се прерасподијелити, тако да у једном дијелу године буде дуже, а у другом дијелу године сразмјерно краће, с тим да у току календарске године не може износити више од 40 часова просјечно седмично.

(2) Прерасподјелом пуног радног времена може се у једном дијелу године увести радно вријеме најдуже до 52 часа седмично, а на сезонским пословима најдуже до 60 часова седмично.

(3) Дуже радно вријеме из једног дијела године у смислу става 1. овог члана не сматра се прековременим радом.

8. Ноћни рад и рад у смјенама

Члан 70.

(1) Ноћним радом сматра се рад између 22.00 часа и 06.00 часова наредног дана.

(2) За раднике млађе од 18 година ноћним радом сматра се рад између 19.00 часова и 06.00 часова наредног дана.

Члан 71.

Раднику који ради ноћу најмање три часа сваког радног дана или трећину пуног радног времена у току једне седмице послодавац је дужан да обезбједи обављање послова у току дана ако би, по мишљењу надлежног здравственог органа, такав рад довео до погоршања његовог здравственог стања.

Члан 72.

(1) Радницима млађим од 18 година забрањен је ноћни рад.

(2) Изузетно, радници млађи од 18 година могу бити привремено изузети од забране ноћног рада у случају отклањања последица више силе, хаварија и заштите интереса Републике, на основу сагласности надлежног инспектора рада.

Члан 73.

Трудницама, почев од шестог мјесеца трудноће и мајкама са дјететом до двије године живота забрањен је ноћни рад.

Члан 74.

(1) Рад у смјенама је организација рада код послодавца према којој се радници на истим радним мјестима смјењују према утврђеном распореду, при чему измјена смјена може да буде континуирана или са прекидима током одређеног периода дана или седмица.

(2) Радник који ради у смјенама је лице запослено код послодавца код кога је рад организован у смјенама и који у току мјесеца посао обавља у различитим смјенама најмање трећину свог радног времена.

(3) Ако је код послодавца рад организован у смјенама, замјена смјена врши се у роковима и на начин одређен општим актом и уговором о раду, тако да радник не ради непрекидно више од једне радне седмице ноћу.

(4) Радник може да ради ноћу дуже од једне радне седмице непрекидно само уз његову писмену сагласност.

(5) Радник за вријеме ноћног рада има право на увећање плате.

ГЛАВА VI ОДМОРИ И ОДСУСТВА

1. Дневни одмор у току радног времена

Члан 75.

(1) Радник који ради са пуним радним временом или најмање шест сати дневно има право на одмор у току радног времена у трајању од 30 минута, а који не може бити у прва два или последња два сата радног времена радника.

(2) Радник који ради дуже од четири сата, а краће од шест сати дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

(3) Радник који ради дуже од пуног радног времена, а најмање десет сати дневно, поред одмора из става 1. овог члана има право и на додатни одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

(4) Вријеме одмора из ст. 1. до 3. овог члана урачунава се у радно вријеме.

Члан 76.

(1) Одмор у току дневног рада организује се на начин којим се обезбјеђује да се рад не прекида, ако природа посла не дозвољава прекид рада, као и ако се ради са странкама.

(2) Одлуку о распореду коришћења одмора у току дневног рада доноси послодавац.

2. Дневни одмор између два узастопна радна дана

Члан 77.

(1) Радник има право на дневни одмор између два узастопна радна дана у трајању од најмање 12 часова непрекидно, а радници запослени у пољопривреди и на сезонским пословима најмање десет часова непрекидно.

(2) Радник млађи од 18 година има право на дневни одмор између два узастопна радна дана у трајању од 12 часова непрекидно.

3. Седмични одмор

Члан 78.

(1) Радник има право на седмични одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно којем се додаје најмање осам часова одмора из члана 77. став 1. према унапријед одређеном распореду.

(2) Седмични одмор се по правилу користи недјељом.

(3) Послодавац може да одреди други дан за коришћење седмичног одмора ако природа посла и организација рада то захтијева.

(4) Ако је неопходно да радник ради на свој седмични дан одмора, послодавац је дужан да му обезбједи одмор из става 1. овог члана у току наредне радне седмице.

4. Годишњи одмор

Члан 79.

(1) Радник има право на годишњи одмор у складу са овим законом.

(2) Радник који први пут заснива радни однос или има прекид радног односа дужи од 30 радних дана стиче право на коришћење годишњег одмора после шест мјесеци непрекидног рада код послодавца.

(3) Под непрекидним радом сматра се и вријеме привремене спријечености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду плате.

(4) Радник не може да се одрекне права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити.

Члан 80.

(1) У свакој календарској години радник има право на годишњи одмор у трајању утврђеним општим актом и уговором о раду, најмање четири радне седмице, односно најмање 20 радних дана.

(2) Годишњи одмор из става 1. овог члана увећава се по основу радног стажа и другим основима у складу са колективним уговором.

(3) Радник који ради на пословима са посебним условима рада из члана 59. став 1. овог закона има право на годишњи одмор најмање у трајању од 30 радних дана, који се увећава у складу са ставом 2. овог члана.

Члан 81.

Радник има право на један дан одмора за сваки мјесец дана рада у календарској години:

1) ако у календарској години у којој први пут заснива радни однос нема шест мјесеци непрекидног рада и

2) ако у календарској години није стекао право на годишњи одмор због прекида рада у смислу члана 79. став 2. овог закона.

Члан 82.

(1) У годишњи одмор се не урачунавају периоди коришћења одсуствовања са рада по другим основима, па се за то вријеме коришћење годишњег одмора прекида.

(2) У случају прекида коришћења годишњег одмора, у смислу става 1. овог члана, радник, у споразуму са послодавцем, користи преостали дио годишњег одмора.

Члан 83.

(1) При утврђивању дужине годишњег одмора радна седмица рачуна се као пет радних дана.

(2) Празници који су нерадни дани у складу са законом, одсуство са рада уз накнаду плате и привремена спријеченост за рад у складу са прописима о здравственом осигурању, не урачунавају се у дане годишњег одмора.

(3) Ако је радник за вријеме коришћења годишњег одмора привремено спријечен за рад у смислу прописа о здравственом осигурању, има право да по истеку те спријечености за рад настави са коришћењем годишњег одмора.

Члан 84.

(1) Радник, у правилу, користи годишњи одмор без прекида, али, на захтјев радника, а уз сагласност послодавца, годишњи одмор може се користити у два или више дијелова.

(2) Ако радник користи годишњи одмор у дијеловима, први дио користи најмање у трајању од двије радне седмице.

це у току календарске године, а други дио најкасније до 30. јуна наредне календарске године.

(3) Радник који није у цијелости искористио годишњи одмор у текућој календарској години због одсутности са рада са накнадом има право да преостали дио годишњег одмора искористи најкасније до 30. јуна наредне године.

Члан 85.

(1) Распоред коришћења годишњег одмора утврђује послодавац, уз обавезу да раднике благовремено, а најкасније до 30. јуна, писаним путем обавијести о истом, с тим што радник може тражити коришћење годишњег одмора у смислу члана 84. став 1.

(2) Према потреби, послодавац може од савјета радника или синдиката затражити да дају своје приједлоге или мишљења о распореду коришћења годишњих одмора.

(3) Општим актом и уговором о раду може се ближе уредити начин коришћења годишњег одмора.

Члан 86.

(1) Радници који раде на пословима наставе у образовним установама користе годишњи одмор за вријеме школских распуста.

(2) Дужина и распоред коришћења годишњег одмора радника из става 1. овог члана уређује се посебним законом.

Члан 87.

(1) Радник за вријеме коришћења годишњег одмора има право на накнаду плате у висини пуне плате, као да је за то вријеме био на раду.

(2) Радник остварује право на регрес за коришћење годишњег одмора, у складу са законом и колективним уговором.

Члан 88.

(1) Радник којем престане радни однос ради преласка на рад код другог послодавца за ту календарску годину користи годишњи одмор код послодавца код којег је стекао право и то прије престанка радног односа.

(2) Раднику којем престаје радни однос због испуњавања услова за одлазак у старосну пензију и раднику којем престаје радни однос на одређено вријеме послодавац је дужан да обезбједи коришћење годишњег одмора прије престанка радног односа, односно стицања услова за старосну пензију.

(3) Ако радник из ст. 1. и 2. овог члана кривицом послодавца, у цијелости или дјелимично, не искористи годишњи одмор, има право на накнаду штете у висини просјечне плате радника остварене у претходна три мјесеца, сразмјерно дужини неискористионог годишњег одмора.

5. Плаћено одсуство

Члан 89.

(1) Радник има право да уз накнаду плате одсуствује с посла у сљедећим случајевима: ступања у брак, рођења дјетета, добровољног давања крви, теже болести или смрти члана породице и у другим случајевима одређеним општим актом и уговором о раду.

(2) Плаћено одсуство из става 1. овог члана не може бити дуже од пет радних дана у току једне календарске године, осим у случају смрти члана породице, уколико се законом, општим актом или уговором о раду не одреди другачије.

(3) Радник, у случају потребе, може у току календарске године користити плаћено одсуство по више основа.

(4) Послодавац може, на захтјев радника, одобрити плаћено одсуство дуже од пет радних дана у току календарске године у оправданим случајевима.

(5) Уз захтјев за коришћење плаћеног одсуства по свим основима, потребно је приложити одговарајући доказ о постојању случаја за који се тражи плаћено одсуство.

(6) Чланом породице, у смислу става 1. овог члана, сматрају се брачни и ванбрачни супружници, њихова дјеца (брачна, ванбрачна и усвојена), пасторчад, дјеца узета под старатељство и друга дјеца без родитеља узета на издржавање, мајка, отац, очух, маћеха, усвојилац, а дјед и баба по мајци и по оцу, браћа и сестре, ако живе у заједничком домаћинству.

Члан 90.

(1) У случају да је радник због више силе или хава-рије на машинама или другим средствима рада спријечен да извршава своје обавезе из уговора о раду, има право на плаћено одсуство за које вријеме остварује накнаду плате у висини од 50% плате коју би остварио да је радио.

(2) Општим актима се могу ближе уредити услови и начин остваривања права из става 1. овог члана.

Члан 91.

(1) Послодавац, уз консултације са синдикатом, односно савјетом радника, ако синдикат није организован код послодавца, може радника упутити на плаћено одсуство (чекање) у случају непланираног привременог смањења обима послова код послодавца, као и разлога економско-финансијске или техничко-технолошке природе.

(2) За вријеме трајања одсуства из става 1. овог члана радници остварују право на накнаду плате у висини од најмање 50% просјечне плате радника остварене у претходна три мјесеца.

(3) Начин упућивања радника, дужина трајања, међусобна права и обавезе радника и друга питања везана за ближе уређење одсуства из става 1. овог члана уређују се колективним уговором.

6. Неплаћено одсуство

Члан 92.

(1) Послодавац је дужан да раднику, на његов захтјев, одобри одсуство с рада до три дана у току календарске године ради задовољавања његових вјерских, односно национално-традицијских потреба, без права на накнаду плате, уколико посебним законом није другачије одређено.

(2) Послодавац може раднику, на његов писани захтјев, одобрити неплаћено одсуство и у другим случајевима.

(3) За вријеме неплаћеног одсуства права и обавезе радника по основу рада мирују.

7. Мировање права из радног односа

Члан 93.

(1) Раднику који је засновао радни однос на неодређено вријеме права и обавезе из радног односа мирују за вријеме обављања јавне функције.

(2) Радни однос мирује и брачном супружнику радника који је упућен на рад у иностранство у оквиру међународно-техничке сарадње или просвјетно-културне сарадње, у дипломатска, конзуларна и друга представништва, за вријеме док такав рад траје.

(3) Раднику који је засновао радни однос на неодређено вријеме права и обавезе из радног односа мирују за вријеме издржавања казне затвора, односно изречене мјере безбједности, васпитне или заштитне мјере у трајању до шест мјесеци.

Члан 94.

Јавном функцијом у смислу члана 93. став 1. Закона сматра се реизборна функција на коју је радник непосредно изабран од грађана или на коју је именован или постављен од надлежног органа Босне и Херцеговине, Републике Српске, града или општине, ако ту функцију обавља професионално и за њу остварује плату.

Члан 95.

(1) Радник коме су права и обавезе из радног односа мировале по основу члана 93. закона дужан је да се у року

од пет дана од дана престанка мировања врати на рад код послодавца, на свој ранији или други одговарајући посао.

(2) Мировање права и обавеза по основу вршења реизборне јавне функције може трајати најдуже два мандата, након чега радник може да се врати на рад код послодавца на свој ранији или други одговарајући посао.

(3) Ако послодавац због економских разлога, промијењене организације и технологије рада и пословања радника из става 1. овог члана не може вратити на ранији или на други одговарајући посао, раднику отказује уговор о раду, са правом радника на отпремнину, у складу са чланом 194. овог закона.

ГЛАВА VII ЗАШТИТА РАДНИКА

1. Општа заштита

Члан 96.

Послодавац је дужан да омогући раднику да се у року од 15 дана од дана ступања на рад упозна са прописима о радним односима и прописима о заштити на раду, укључујући и права и обавезе који произлазе из општег акта.

Члан 97.

(1) Ако радник при раду треба да рукује средствима рада чије коришћење може угрожити живот или здравље људи и околину, послодавац је дужан да прије отпочињања рада радника провјери да ли је радник оспособљен за руковање тим средствима и њиховим коришћењем.

(2) Према потреби, послодавац може радника упутити на допуну знања из одређене области заштите на раду.

Члан 98.

(1) Послодавац је одговоран за посљедице несреће на раду које наступе због неисправности објеката, машина, уређаја и других материјалних средстава која се користе у процесу рада, као и због неовлашћеног и нестручног руковања тим средствима, до којих је дошло због пропуста послодавца.

(2) Одговорност у смислу става 1. овог члана подразумева, поред прекршајне одговорности из чл. 264. до 266. овог закона, и материјалну одговорност послодавца према раднику који претрпи повреду на раду, у складу са општим правилима о одговорности.

Члан 99.

(1) Радник може да одбије да ради ако му, због неисправности на објектима и на средствима рада, као и због непостојања одговарајућих мјера заштите на раду, непосредно пријети опасност по живот или здравље или ако таква опасност пријети другим лицима.

(2) Радник је дужан да одмах обавијести послодавца, а према потреби и надлежног инспектора рада о постојању услова из става 1. овог члана и о свом одбијању да ради у тим условима.

Члан 100.

(1) Радник је дужан да се при раду користи одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду и да средствима рада рукује у складу са њиховом намјеном и особинама.

(2) Поступањем супротно обавезама из става 1. овог члана, посебно ако је због неодговарајућег руковања средствима рада или средствима заштите на раду дошло до несреће на раду или до материјалне штете, радник одговара за повреду радних обавеза.

Члан 101.

Законом, општим актом и уговором о раду ближе се уређују мјере и средства заштите на раду.

2. Заштита личних података

Члан 102.

(1) Радник има право увида у све документе који садрже његове личне податке, а који се чувају или обрађују код

послодавца, као и право да захтијева брисање података који нису од непосредног значаја за послове које обавља, као и исправљање нетачних података.

(2) Лични подаци који се односе на радника не могу да буду доступни трећем лицу, осим у случајевима и под условима утврђеним законом или ако је то потребно ради доказивања права и обавеза из радног односа или у вези са радом.

(3) Личне податке радника може да прикупља, обрађује, користи и доставља трећим лицима само за то овлашћено лице запослено код послодавца у складу са прописом који уређује заштиту личних података.

3. Посебна заштита млађих радника

Члан 103.

(1) Радник млађи од 18 година не може бити распоређен да ради на радним мјестима за која је утврђено да су радна мјеста са повећаним ризиком или на нарочито тешким физичким пословима, на радовима који се обављају под земљом или под водом, као ни на другим пословима који би могли да представљају повећан ризик по његов живот, здравље и психофизички развој.

(2) Послове из става 1. овог члана правилником утврђује министар.

Члан 104.

(1) Пуно радно вријеме радника млађег од 18 година не може да се утврди у трајању дужем од 35 часова седмично, нити дужем од осам часова дневно.

(2) Послодавац је дужан да раднике млађе од 18 година најмање једном у току календарске године, о свом трошку, упуту код надлежне медицинске установе на оцјену радне способности.

4. Посебна заштита жене и материнства

Члан 105.

Послодавац не може одбити да прими у радни однос жену због тога што је трудна, нити јој може отказати уговор о раду због трудноће или због тога што жена користи породилско одсуство.

Члан 106.

(1) На основу налаза и препоруке надлежног доктора медицине, жена за вријеме трудноће и док доји дијете може бити привремено распоређена на друге послове ако је то у интересу очувања њеног здравља или здравља дјетета.

(2) Ако послодавац није у могућности да жени обебзиједи распоред на други посао у смислу става 1. овог члана, жена има право на одсуство с рада, уз накнаду плате, у складу са општим актом.

(3) Накнада из става 2. овог члана не може бити мања од накнаде коју би жена остваривала да је остала да ради на свом радном мјесту.

(4) Жену за вријеме трудноће и мајку дјетета до три године живота послодавац може распоредити на рад у друго мјесто рада само уз њен пристанак.

Члан 107.

(1) За вријеме трудноће, порођаја и њега дјетета жена има право на породилско одсуство у трајању од годину дана непрекидно, а за близанце и свако треће и наредно дијете у трајању од 18 мјесеци непрекидно.

(2) На основу захтјева жене и препоруке овлашћеног доктора медицине, жена може почети са коришћењем породилског одсуства 28 дана прије дана порођаја.

(3) Родитељи дјетета могу се споразумјети да одсуство из става 1. овог члана, након истека 60 дана од дана рођења дјетета, умјесто мајке настави да користи запослени отац дјетета.

(4) Жена - мајка стиче право на пензију за једну годину мање стажа осигурања за свако рођено дијете у односу на услове за стицање права на пензију уређене Законом о пензијско-инвалидском осигурању.

Члан 108.

(1) Жена може, на сопствени захтјев, уз сагласност послодавца, почети да ради и прије истека породилског одсуства из члана 107. став 1. овог закона, али не прије него што протекне 60 дана од дана порођаја.

(2) Ако жена почне да ради прије истека времена породилског одсуства из члана 107. став 1. овог закона, има право да за вријеме радног дана, поред дневног одмора, користи још и 60 минута одсуства с рада ради дојења дјетета.

(3) Ако жена роди мртво дијете или ако дијете умре прије истека породилског одсуства, жена има право на породилско одсуство онолико времена колико је према оцјени овлашћеног доктора медицине потребно да се жена опорави од порођаја и психичког стања изазваног губитком дјетета, а најмање 45 дана од дана порођаја, односно од дана губитка дјетета.

Члан 109.

(1) Ако мајка дјетета умре, или напусти дијете, или из других разлога није у стању да се брине о дјетету и да га његује (издржавање казне затвора, тежа болест, дошколовање, специјализација и едукација, припрема за запошљавање и др.), право на одсуство у трајању из члана 107. став 1. овог закона има запослени отац или усвојилац дјетета, као и друго лице коме је надлежни орган старатељства повјерио дијете на његу и старање од дана усвојења или дана почетка старатељства без обзира на узраст дјетета.

(2) Право из става 1. овог члана отац дјетета има и када мајка није у радном односу.

Члан 110.

(1) Након истека породилског одсуства, један од запослених родитеља има право да ради са половином пуног радног времена за вријеме док дијете не наврши три године живота, уколико је дјетету, према налазу овлашћеног доктора медицине, потребна појачана њега.

(2) Ако су родитељи дјетета умрли, или су дијете напустили, или су непознати, или се из других оправданих разлога не могу бринути о дјетету, право на рад са половином радног времена у трајању из става 1. овог члана има запослени усвојилац дјетета или лице коме је надлежни орган старатељства повјерио дијете на старање и његу.

Члан 111.

(1) Један од родитеља дјетета са психофизичким сметњама у развоју, које није смјештено у одговарајућу здравствену или социјалну установу, има право да ради с половином пуног радног времена из члана 57. став 1. овог закона, са правом на накнаду плате за другу половину пуног радног времена.

(2) О трајању, односно почетку и престанку коришћења овог права одлучује овлашћена здравствена установа, водећи рачуна о потребама дјетета за појачаном родитељском његом и старањем.

(3) Накнаду плате родитељу дјетета из става 1. овог члана обезбјеђује Јавни фонд за дјечију заштиту Републике Српске.

(4) Родитељу дјетета из става 1. овог члана не може се, без његове сагласности, одредити да ради прековремено или ноћу, нити му се, без његовог пристанка, може промијенити мјесто рада.

Члан 112.

(1) За вријеме коришћења породилског одсуства жена има право на накнаду плате у висини просјечне плате коју је остварила у току посљедњих 12 мјесеци прије почињања породилског одсуства.

(2) Накнада се мјесечно усклађује са растом просјечних плата у Републици.

(3) Ако жена није остварила плату за свих посљедњих 12 мјесеци, накнада плате износи у висини плате коју би остварила да је била на раду.

(4) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана сходно се примјењују и на друга лица која, у складу са овим законом, имају право на накнаду плате за вријеме одсуствовања с посла због њега и старања о дјетету.

(5) Накнада плате из става 1. овог члана остварује се на терет Јавног фонда за дјечију заштиту Републике Српске.

Члан 113.

Одредбе члана 111. овог закона сходно ће се примјенити и приликом утврђивања висине и начина остваривања накнаде плате за вријеме рада са половином пуног радног времена из члана 110. овог закона од стране мајке дјетета или других лица која, у смислу овог закона, имају право на скраћено радно вријеме ради њега и старања о дјетету, за онај дио пуног радног времена у којем корисник права није радио.

Члан 114.

Ако је за стицање одређених права из радног односа или у вези са радним односом важно претходно трајање радног односа, периоди породилског одсуства, рада с половином пуног радног времена ради појачане бриге и њега дјетета, привремене спријечености за рад труднице или мајке која доји дијете, или рада с половином пуног радног времена ради бриге и њега дјетета с тежим сметњама у развоју, сматраће се временом проведеним на раду у пуном радном времену.

5. Посебна заштита болесних радника и инвалида

Члан 115.

(1) Раднику који је повријеђен на раду или је оболио од професионалне болести послодавац не може отказати уговор о раду за вријеме док је здравствено неспособан за рад, без обзира да ли је радник са послодавцем закључио уговор о раду на неодређено или на одређено вријеме.

(2) Ако је радник из става 1. овог члана закључио уговор о раду на одређено вријеме, период здравствене спријечености за рад не урахунава се у вријеме трајања уговора о раду.

Члан 116.

(1) Радник који је привремено био неспособан за рад због повреде или повреде на раду, болести или професионалне болести, а за којег након лијечења, односно опоравка, овлашћени доктор медицине, односно надлежни орган у складу с посебним прописом утврди да је способан за рад, има право да се вратити на послове на којима је претходно радио.

(2) Ако је престала потреба за обављањем послова на којима је радник претходно радио, послодавац му је дужан понудити уговор о раду за обављање других одговарајућих послова, који морају одговарати пословима на којима је радник претходно радио.

(3) Ако послодавац није у могућности раднику понудити уговор о раду за обављање других одговарајућих послова или ако радник одбије понуђени уговор о раду, послодавац му може отказати уговор о раду на начин и под условима прописаним овим законом.

(4) У спору између послодавца и радника, овлашћена здравствена установа медицине рада је надлежна да оцијени да ли су понуђени послови из става 2. овог члана одговарајући.

(5) Радник из става 1. овог члана има право на додатно стручно оспособљавање, ако је дошло до промјене у технологији или начину рада, као и на све друге погодности које произлазе из побољшаних услова рада на које би имао право.

(6) Раднику који је повријеђен на раду или је оболио од професионалне болести послодавац не може отказати уговор о раду у смислу става 3. овог члана.

6. Право на запослење на другим пословима

Члан 117.

(1) Ако код радника постоји смањење радне способности или непосредна опасност од настанка инвалидности

коју је утврдио надлежни орган у складу с посебним прописом, послодавац је дужан, узимајући у обзир налаз и мишљење тог органа, понудити раднику закључење уговора о раду за обављање послова за које је радно способан, а који морају одговарати пословима на којима је радник претходно радио.

(2) Ради осигурања послова из става 1. овог члана, послодавац је дужан прилагодити послове способностима радника, измијенити распоред радног времена, односно предузети друге мјере да раднику обезбиди одговарајуће послове.

(3) Ако је послодавац предузео све мјере из става 2. овог члана, а не може раднику обезбиди одговарајуће послове, односно ако је радник одбио понуду за закључење уговора о раду за обављање послова који одговарају његовим способностима у складу с налазом и мишљењем надлежног органа, послодавац раднику може отказати уговор о раду уз мишљење синдиката, односно савјета радника.

(4) Раднику којем је смањена радна способност или је непосредна опасност од настанка инвалидности узрокована повредом на раду или професионалном болешћу послодавац не може отказати уговор о раду у смислу става 3. овог члана.

7. Отпремнина у случају отказа уговора о раду раднику са преосталом радном способношћу

Члан 118.

(1) Изузетно од члана 116. став 6. и члана 117. став 4. овог закона, послодавац, уз писмену сагласност радника који је претрпио повреду на раду, односно који је оболио од професионалне болести, а којем након завршеног лијечења, опоравка и професионалне рехабилитације послодавац не може обезбиди одговарајуће послове из члана 117. овог закона, може отказати уговор о раду уз право на отпремнину најмање у двоструком износу отпремнине утвђене чланом 194. овог закона, без обзира на вријеме које је провео на раду код послодавца.

(2) Писмена сагласност радника у смислу става 1. овог члана не може бити сметња у остваривању права утвђених другим прописима.

8. Привремена спријеченост за рад

Члан 119.

(1) Радник је дужан да најкасније у року три дана од дана наступања привремене спријечености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању о томе достави послодавцу потврду надлежног доктора медицине.

(2) У случају теже болести, умјесто радника, потврду послодавцу достављају чланови уже породице или друга лица са којима живи у породичном домаћинству.

(3) Ако радник живи сам, потврду је дужан да достави у року од три дана након престанка разлога због којих није могао да достави потврду.

(4) Доктор медицине је дужан да изда потврду из става 1. овог члана.

(5) Ако послодавац посумња у оправданост разлога за одсуствовање са рада у смислу става 1. овог члана, може да поднесе захтјев надлежном органу ради утвђивања здравствене способности радника, у складу са законом.

(6) Начин издавања и садржај потврде о наступању привремене спријечености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању правилником прописује министар надлежан за послове здравља и социјалне заштите.

ГЛАВА VIII ПЛАТЕ, НАКНАДЕ И ДРУГА ПРИМАЊА

1. Плате

Члан 120.

(1) Радник остварује право на плату у складу са општим актом и уговором о раду.

(2) Радницима се гарантује једнака плата за исти рад или рад исте вриједности који остварују код послодавца.

(3) Под радом исте вриједности подразумијева се рад за који се захтијева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност.

(4) Одлука послодавца или споразум са радником који нису у складу са ставом 2. овог члана - ништавни су.

(5) У случају повреде права из става 2. овог члана, радник има право да покрене поступак за накнаду штете.

(6) Послодавац не може раднику исплатити мању плату од оне која је утвђена у складу са општим актом и уговором о раду.

Члан 121.

(1) Плата из члана 120. став 1. овог закона састоји се од дијела плате за обављени рад и временаведеног на раду, увећања плате прописаних овим законом, општим актом и уговором о раду и других примања по основу радног односа, у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

(2) Законом, колективним уговором или уговором о раду може се одредити другачији начин одређивања плате, који не може бити неповољнији за радника од начина обрачуна плате из става 1. овог члана.

(3) Под платом у, смислу става 1, односно става 2. овог члана сматра се бруто плата која садржи порезе и доприносе који се плаћају на плату у складу са посебним прописом.

2. Плата за обављени рад и вријемеведено на раду

Члан 122.

Плата за обављени рад и вријемеведено на раду састоји се од основне плате и дијела плате за радни учинак.

Члан 123.

(1) Основна плата одређује се на основу услова потребних за рад на пословима за које је радник закључио уговор о раду утвђених општим актом и временаведеног на раду.

(2) Елементи за одређивање плате из става 1. овог члана су коефицијенти сложености посла и цијена рада, уколико законом и колективним уговором није другачије уређено.

(3) Уколико цијена рада за подручје, област или грану није утвђена актима из става 2. овог члана, цијену рада одлуком утвђује Влада Републике Српске на приједлог Економско-социјалног савјета Републике Српске, а на основу захтјева заинтересоване стране.

(4) Ако Економско-социјални савјет не достави приједлог одлуке из става 3. овог члана у року од 15 дана од дана пријема захтјева заинтересоване стране, одлуку о цијени рада доноси Влада Републике Српске у наредном року од 15 дана.

(5) Радни учинак одређује се на основу квалитета и обима обављеног посла, као и доприноса радника пословном резултату послодавца који се утвђује општим актима, уговором о раду или другим актима послодавца.

(6) Уговором о раду може да се утврди основна плата у већем износу од основне плате утвђене на основу елемената из општег акта.

Члан 124.

(1) Плата из члана 123. овог закона увећава се 0,3% за сваку годину радног стажа, уколико другим законом, колективним актом или уговором о раду није другачије одређено.

(2) Поред увећања из става 1. овог члана, плата радника се у складу са општим актом и уговором о раду увећава по основу отежаних услова рада, прековременог рада, рада ноћу, рада празником и другим данима у које се по закону не ради.

(3) Општим актом и уговором о раду могу се утврдити и други случајеви у којима радник има право на увећање плате.

Члан 125.

Приправник има право на плату најмање у висини 80% основне плате за послове за које је закључио уговор о раду, као и на накнаду трошкова и друга примања, у складу са овим законом, општим актом и уговором о раду.

Члан 126.

(1) Плата се исплаћује у роковима утврђеним општим актом и уговором о раду, најмање једанпут мјесечно, а најкасније до краја текућег мјесеца за претходни мјесец.

(2) Плате се исплаћују само у новцу, на текући рачун радника, осим ако законом није другачије одређено.

(3) Послодавац је дужан да раднику уручи писмени обрачун плате, приликом сваке исплате.

(4) Обрачун плате има снагу извршне исправе.

3. Најнижа плата**Члан 127.**

(1) Најнижу плату у Републици утврђује Влада Републике Српске на приједлог Економско-социјалног савјета у посљедњем кварталу текуће за наредну годину.

(2) Уколико Економско-социјални савјет не утврди приједлог, одлуку о најнижој плати из става 1. овог члана доноси Влада Републике Српске, имајући у виду кретање плата, раст производе и животног стандарда у Републици.

Члан 128.

(1) Најнижа плата се исплаћује за пуно радно вријеме и просјечно остварене резултате радника у складу са актима послодавца.

(2) Најнижа плата се исплаћује раднику само када је износ плате радника, обрачунате у складу са овим законом, општим актом или уговором о раду, испод износа најниже плате из става 1. овог члана.

4. Накнада плате**Члан 129.**

Радник има право на накнаду плате за вријеме одсуствовања с рада у случајевима предвиђеним овим законом, општим актом и уговором о раду.

Члан 130.

(1) Законом, општим актом и уговором о раду ближе се уређују остали случајеви и услови за остваривање права на накнаду плате, висина накнада, начин исплате и друга питања у вези са остваривањем права радника на накнаду плате.

(2) Актима из става 1. овог члана не може се одредити мањи износ накнаде плате од 50% просјечне плате коју је радник остварио у одговарајућем претходном периоду, а чија дужина се утврђује Законом или општим актом.

Члан 131.

(1) Накнада плате за вријеме коришћења годишњег одмора, празника по закону, привремене спријечености за рад због повреде на раду или професионалне болести, као и за вријеме прекида рада због пропуста послодавца да предузме одговарајуће мјере заштите на раду, износи у висини од 100% просјечне плате коју је радник остварио у одговарајућем претходном периоду или од плате коју би остварио да је био на раду.

(2) Прописима о здравственом осигурању ближе се уређују услови за остваривање права на накнаду плате за вријеме привремене спријечености за рад због болести и повреда, трајање права на накнаду, као и висина и начин остваривања права на накнаду плате.

(3) Накнаду плате за вријеме одмора и одсуствовања с рада прописаних овим законом, општим актом и уговором о раду исплаћује послодавац, ако овим или другим законом није другачије одређено.

5. Друга примања по основу рада**Члан 132.**

(1) Послодавац раднику исплаћује:

1) дневницу за службено путовање у Републици Српској, у Федерацији БиХ и у иностранству,

2) накнаду трошкова превоза код доласка на посао и повратка с посла, уколико превоз није организован од стране послодавца,

3) накнаду за повећане трошкове боравка за вријеме рада на терену,

4) трошкове једног топлог obroка за вријеме једног радног дана, као и у случају обављања прековременог рада дужег од три часа дневно, уколико код послодавца није организована исхрана радника,

5) отпремнину приликом одласка радника у пензију,

6) накнаду трошкова за коришћење сопственог аутомобила код обављања службеног посла, по налогу послодавца и

7) друга примања утврђена општим актом и уговором о раду.

(2) Висина и начин остваривања примања из става 1. овог члана уређују се колективним уговором.

Члан 133.

Раднику или његовој породици, у складу са општим актом и уговором о раду, припада помоћ у случају:

1) смрти радника,

2) смрти члана породице,

3) тешке инвалидности и дуготрајне болести радника,

4) другим случајевима.

Члан 134.

(1) Уколико се колективним уговором не утврди увећање плате из члана 124. став 2, висина примања из члана 132. став 1. и висина помоћи из члана 133. овог закона, увећање плате, висину помоћи и висину примања, одлуком утврђује Влада Републике Српске на приједлог Економско-социјалног савјета Републике Српске, а на основу захтјева једне од учесница тог колективног уговора.

(2) Ако Економско-социјални савјет не достави приједлог одлуке из става 1. овог члана у року од 15 дана од дана пријема захтјева једне од учесница уговора, одлуку из става 1. овог члана доноси Влада Републике Српске у наредном року од 15 дана.

(3) Одлука Владе Републике Српске из става 1. овог члана примјењује се до закључивања колективног уговора којим ће ова питања бити регулисана.

Члан 135.

Раднику се може исплатити јубиларна награда за остварени стаж код послодавца, у складу са колективним уговором.

6. Заштита плате и накнада**Члан 136.**

(1) Послодавац не може, без пристанка радника или без правоснажне одлуке надлежног суда, своје или туђе потраживање према раднику наплатити обустављањем од плате или накнаде плате.

(2) Принудно извршење на плати или накнади плате радника спроводи се у складу са одредбама Закона о извршном поступку.

(3) Појединачне исплате плата, накнада и других примања нису јавне.

ГЛАВА IX**ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОВРЕДУ ОБАВЕЗА ИЗ УГОВОРА О РАДУ И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ****1. Повреда обавеза из уговора о раду од стране радника****Члан 137.**

(1) Радник је дужан да се на раду придржава обавеза прописаних законом, колективним уговором, правилником о раду и уговором о раду и да своје радне обавезе извршава

на начин којим неће онемогућавати или ометати друге раднике у извршавању њихових радних обавеза.

(2) За повреду радних обавеза радник је одговоран послодавцу, а ако је повредом радних обавеза причињена материјална штета послодавцу или трећим лицима, или је учињено кривично дјело или прекршај, радник је одговоран материјално, односно кривично и прекршајно.

Члан 138.

(1) Тежом повредом радних обавеза сматра се такво понашање радника на раду или у вези са радом којим се наноси озбиљна штета интересима послодавца, као и понашање радника из кога се основано може закључити да даљи рад радника код послодавца не би био могућ.

(2) Ако радник учини пропуст у раду или у вези са радом који се не сматра тежом повредом радних обавеза у смислу става 1. овог члана, послодавац ће га писмено упозорити на такво понашање или изрећи мјеру из члана 140. став 1. т. 1) или 2) овог закона, па уколико радник, и поред тог упозорења, понови исти или други пропуст, у року од једне године, такво поновљено понашање сматраће се тежом повредом радних обавеза због које послодавац може отказати уговор о раду.

Члан 139.

Лакшом повредом радних обавеза сматрају се пропусти у раду и у вези са радом који немају значајније штетне последице по послодавца и који се не сматрају тежим повредама радних обавеза, а утврђују се општим актом.

2. Мјере за повреду радних обавеза и радне дисциплине

Члан 140.

(1) За повреду радних обавеза и радне дисциплине раднику се може изрећи једна од следећих мјера:

- 1) писмено упозорење,
- 2) новчана казна,
- 3) престанак радног односа.

(2) Мјера из става 1. тачка 3) овог члана не може се изрећи за лакше повреде радне обавезе.

Члан 141.

Послодавац може раднику за повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине у смислу члана 179. ст. 2. и 3. овог закона да, ако сматра да постоје олакшавајуће околности или да повреда радне обавезе, односно непоштовање радне дисциплине, није такве природе да раднику треба да престане радни однос, умјесто отказа уговора о раду, изрећи једну од следећих мјера:

а) новчану казну у висини до 20% основне плате радника за мјесец у коме је новчана казна изречена, у трајању до три мјесеца, која се извршава обуставом од плате, на основу одлуке послодавца о изреченој мјери;

б) писмено упозорење са најавом отказа уговора о раду у којем се наводи да ће послодавац раднику отказати уговор о раду без поновног упозорења ако у наредном року од шест мјесеци учини повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине.

3. Накнада материјалне штете

Члан 142.

(1) Радник који на раду или у вези са радом намјерно или из крајње непажње причини материјалну штету послодавцу дужан је да ту штету накнади.

(2) Ако штету проузрокује више радника, сваки од њих одговара за дио штете коју је проузроковао, а ако се не може утврдити дио штете коју је проузроковао сваки поједини радник, сматра се да су сви подједнако одговорни и штету накнађују у једнаким дијеловима.

(3) Ако је више радника проузроковало штету кривичним дјелом, за штету одговарају солидарно.

Члан 143.

(1) Ако се не може утврдити тачан износ накнаде штете, или ако би утврђивање њене висине проузроковало несразмјерне трошкове, колективним уговором и правилником о раду може се предвидјети да се висина накнаде штете утврђује у паушалном износу, као и да се уреди начин и поступак паушалног утврђивања накнаде штете, одреди орган који ту накнаду утврђује и друга питања у вези са утврђивањем накнаде штете у паушалном износу.

(2) Уколико је проузрокована штета знатно већа од утврђеног паушалног износа накнаде штете, послодавац може захтијевати накнаду у висини пуног износа проузроковане штете.

Члан 144.

(1) За штету коју радник на раду или у вези са радом причини трећем лицу радник и послодавац одговарају солидарно.

(2) Послодавац који је, у складу са ставом 1. овог члана, надокнадио штету трећем лицу има право да захтијева да му радник надокнади исплаћени износ.

Члан 145.

Општим актом могу се предвидјети услови и случајеви у којима се радник може ослободити од обавезе да накнади причињену штету.

Члан 146.

Радник има право на накнаду штете од послодавца коју претрпи на раду или у вези са радом, осим ако је штета настала његовом кривицом или крајњом непажњом.

Члан 147.

Ако се између послодавца и радника не постигне сагласност о висини и начину накнаде штете, оштећена страна своје право на накнаду штете остварује путем надлежног суда, у складу са законом.

Члан 148.

На питања накнаде штете причињене на раду или у вези са радом која нису посебно уређена овим законом примјењују се прописи о облигационим односима.

4. Удаљење радника са рада

Члан 149.

(1) Ако је радник затечен у вршењу радњи за које се основано сумња да представљају кривично дјело, тежу повреду радне обавезе или радњи које угрожавају имовину веће вриједности, послодавац га може удаљити с рада и прије отказивања уговора о раду.

(2) Удаљење радника са рада може трајати најдуже до три мјесеца, у којем року је послодавац дужан да одлучи о одговорности радника.

(3) Ако је против радника покренут кривични поступак, удаљење радника траје до окончања кривичног поступка, ако послодавац другачије не одлучи.

Члан 150.

Радник коме је одређен притвор удаљује се са рада од првог дана притвора, док притвор траје.

Члан 151.

По истеку удаљења из члана 149. став 2. овог закона послодавац је дужан да радника врати на рад или да му откаже уговор о раду ако за то постоје оправдани разлози из члана 179. овог закона.

Члан 152.

(1) За вријеме привременог удаљења радника са рада, у смислу чл. 149. и 150. овог закона, раднику припада накнада плате у висини 50% основне плате коју би остварио да је на раду.

(2) Накнада плате за вријеме привременог удаљења са рада у смислу члана 149. став 3. и члана 150. овог закона исплаћу-

је послодавац, уз право на регресни захтјев од органа који је покренуо кривични поступак, односно одредио притвор.

Члан 153.

Раднику који је био привремено удаљен са рада, у смислу чл. 149. и 150. овог закона, припада разлика између износа накнаде плате примљене по основу члана 152. став 1. овог закона и пуног износа плате, и то:

1) ако кривични поступак против њега буде обустављен правноснажном одлуком, или ако правноснажном одлуком буде ослобођен оптужбе, или је оптужба против њега одбијена, али не због ненадлежности, на терет органа који је покренуо кривични поступак, односно одредио притвор;

2) ако раднику не престане радни однос у смислу члана 179. став 2. овог закона, на терет послодавца.

ГЛАВА X

ПРАВА РАДНИКА КОД ПРОМЈЕНЕ ПОСЛОДАВЦА

Члан 154.

У случају статусне промјене код послодавца, односно промјене послодавца или власништва над послодавцем, у складу са законом, послодавац сљедбеник преузима од послодавца претходника опште акте и све уговоре о раду који важе на дан промјене послодавца.

Члан 155.

Послодавац претходник дужан је да послодавца сљедбеника потпуно и истинито обавијести о правима и обавезама из општег акта и уговора о раду који се преносе.

Члан 156.

(1) Послодавац претходник дужан је да о преношењу уговора о раду на послодавца сљедбеника писменим путем обавијести раднике чији се уговори о раду преносе.

(2) Ако радник одбије пренос уговора о раду или се не изјасни у року од пет радних дана од дана достављања обавјештења из става 1. овог члана, послодавац претходник може раднику да откаже уговор о раду.

Члан 157.

Послодавац сљедбеник дужан је да примјењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промјене послодавца, осим ако прије истека тог рока истекне вријеме на које је донесен општи акт.

Члан 158.

(1) Послодавац претходник и послодавац сљедбеник дужни су да најмање 15 дана прије промјене послодавца обавијесте репрезентативни синдикат код послодавца о:

- 1) датуму или предложеном датуму промјене послодавца,
- 2) разлозима за промјену послодавца,
- 3) правним, економским и социјалним посљедицама промјене послодавца на положај радника и мјерама за њихово ублажавање.

(2) Послодавац претходник и послодавац сљедбеник дужни су да, најмање 15 дана прије промјене послодавца, у сарадњи са репрезентативним синдикатом, предузму мјере у циљу ублажавања социјално-економских посљедица на положај радника.

(3) Ако код послодавца не постоји репрезентативни синдикат, радници имају право да буду непосредно обавијештени о околностима из става 1. овог члана.

Члан 159.

Одредбе чл. 154. до 158. овог закона примењују се и у случају промјене власништва над капиталом привредног друштва или другог правног лица.

ГЛАВА XI

ВИШАК РАДНИКА

Члан 160.

(1) Послодавац је дужан да донесе програм рјешавања вишка радника (у даљем тексту: програм), ако утврди да ће

због технолошких, економских или организационих разлога у оквиру периода од 90 дана доћи до престанка потребе за радом радника који су у радном односу на неодређено вријеме, и то за најмање:

1) 10 радника код послодавца који има у радном односу више од 30, а мање од 100 запослених на неодређено вријеме;

2) 10% радника код послодавца који има у радном односу више од 100 запослених на неодређено вријеме;

3) 30 радника код послодавца који има у радном односу преко 300 запослених на неодређено вријеме.

(2) Програм је дужан да донесе и послодавац који утврди да ће доћи до престанка потребе за радом најмање 30 радника у оквиру периода од 90 дана, из разлога наведених у ставу 1. овог члана, без обзира на укупан број запослених код послодавца.

Члан 161.

(1) Програм обавезно садржи:

- 1) разлоге престанка потребе за радом радника,
- 2) укупан број радника код послодавца,
- 3) број, квалификациону структуру, године старости и стаж осигурања радника који су вишак и послове које обављају,
- 4) критеријуме за утврђивање вишка радника,
- 5) мјере за запошљавање: премјештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација или доквалификација, непuno радно вријеме, али не краће од половине пуног радног времена и друге мјере,
- 6) средства за рјешавање социјално-економског положаја вишка запослених,
- 7) рок у коме ће бити отказан уговор о раду.

Члан 162.

Програм доноси надлежни орган послодавца након разматрања и давања одговора на мишљења из члана 163. овог закона, уколико су иста благовремено достављена.

Члан 163.

Послодавац је дужан да приједлог програма достави синдикату или савјету радника и Заводу најкасније осам дана од дана утврђивања приједлога програма, ради давања мишљења.

Члан 164.

(1) Синдикат или савјет радника дужан је да достави мишљење на приједлог програма у року од 15 дана од дана достављања приједлога програма.

(2) Завод је дужан да, у року из става 1. овог члана, достави послодавцу приједлог могућности обезбјеђења преквалификације, доквалификације, samozapoшљавања, запошљавања код других послодавца, као и друге мјере за ново запошљавање вишка радника.

Члан 165.

Послодавац је дужан да размотри мишљење синдиката и Завода и да их обавијести о свом ставу у року од осам дана од дана достављања мишљења.

Члан 166.

Критеријум за утврђивање вишка радника из члана 161. став 1. тачка 4) не може да буде одсуствовање радника са рада због привремене спријечености за рад, трудноће, породилског одсуства, њега дјетета и посебне њега дјетета.

ГЛАВА XII

ЗАБРАНА КОНКУРЕНЦИЈЕ ПОСЛОДАВЦУ

Члан 167.

Радник који је засновао радни однос с пуним радним временом не може, без сагласности послодавца, да за свој или туђи рачун уговара или обавља послове из дјелатности које обавља послодавац.

Члан 168.

(1) Ако радник на раду оствари изум, иновацију, техничко унапређење или други проналазак из дјелатности коју обавља послодавац, дужан је да о томе обавијести послодавца и да му, по праву првенства, понуди откуп проналаска, ако уговором о раду није другачије одређено.

(2) Ако се послодавац у року од 60 дана не одазове на понуду за откуп проналаска или изјави да нема интереса за проналазак, радник слободно располаже проналаском, с тим што је дужан да у том року и за вријеме преговора с послодавцем проналазак чува као тајну.

Члан 169.

(1) Послодавац се може споразумјети с радником да се радник за одређено вријеме након престанка радног односа, а најдуже до једне године, не може запослити код другог послодавца на територији Републике или на ужем подручју, односно да не може, за свој или туђи рачун, на истој територији, односно подручју обављати или уговарати послове којима се конкурише послодавцу.

(2) Радник се не може обавезати према послодавцу у смислу става 1. овог члана ако је до престанка радног односа радника дошло због повреде уговора о раду од стране послодавца.

(3) За вријеме трајања обавеза из става 1. овог члана, радник има право на накнаду, која не може бити мања од 50% просјечне плате коју је радник остварио у току последњих шест мјесеци рада код послодавца. Ако се послодавац и радник другачије не споразумију, ова накнада исплаћује се раднику у једнократном износу.

ГЛАВА XIII

ИЗМЈЕНА УГОВОРА О РАДУ

1. Измјена садржаја уговора о раду

Члан 170.

(1) Послодавац може раднику да понуди измјену садржаја уговора о раду (у даљем тексту: анекс уговора):

1) ради распореда на друго радно мјесто или премјештаја у друго мјесто рада код истог послодавца, у складу са чланом 172. овог закона;

2) ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца, у складу са чланом 173. овог закона;

3) ако је раднику који је вишак обезбиједио остваривање права из члана 162. став 1. тачка 5) овог закона;

4) ако је дошло до промјена у плати, новчаним накнадама и другим примањима радника по основу рада;

5) у другим случајевима утврђеним општим актом и уговором о раду.

(2) Одговарајућим послом у смислу става 1. тачка 2) овог члана сматра се посао за чије се обављање захтијева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду.

Члан 171.

(1) Уз понуду за закључивање анекса уговора послодавац је дужан да раднику у писаном облику достави и разлоге за понуду, рок у коме радник треба да се изјасни о понуди и правне посљедице које могу да настану одбијањем понуде.

(2) Радник је дужан да се изјасни о понуди за закључивање анекса уговора у року који одреди послодавац, а који не може бити краћи од осам радних дана.

(3) Сматра се да је радник одбио понуду за закључивање анекса уговора ако се не изјасни у року из става 2. овог члана.

(4) Ако радник прихвати понуду за закључивање анекса уговора, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог уговора у року од шест мјесеци.

2. Распоред на друго радно мјесто или премјештај у друго мјесто рада

Члан 172.

(1) Радник може да буде распоређен на друго радно мјесто код послодавца које одговара његовој стручној спреми и искуству стеченим радом.

(2) Радник може да буде премјештен у друго мјесто рада ако су испуњени сви следећи услови:

1) ако је дјелатност послодавца такве природе да се рад обавља у мјестима ван сједишта послодавца, односно његовог организационог дијела;

2) ако је удаљеност од мјеста у коме радник ради до мјеста у које се премјешта на рад мања од 50 км и ако је организован редован превоз који омогућава благовремени долазак на рад и повратак са рада и обезбијеђена накнада трошкова превоза у висини цијене превозне карте у јавном саобраћају;

3) ако радно мјесто у другом мјесту рада одговара његовој стручној спреми и искуству стеченим радом.

(2) Радник може да буде премјештен у друго мјесто рада ван случајева из става 1. овог члана само уз свој пристанак.

3. Упућивање радника на рад код другог послодавца

Члан 173.

(1) Радник може да буде привремено упућен на рад код другог послодавца на одговарајући посао ако је привремено престала потреба за његовим радом, ако је дат у закуп пословни простор или закључен уговор о пословној сарадњи, док трају разлози за његово упућивање, а најдуже до годину дана.

(2) Радник може, уз своју сагласност, у случајевима из става 1. овог члана и у другим случајевима утврђеним општим актом или уговором о раду, да буде привремено упућен на рад код другог послодавца и дуже од годину дана, док трају разлози за његово упућивање.

(3) Радник може да буде привремено упућен у смислу става 1. овог члана у друго мјесто рада ако су испуњени услови из члана 172. став 2. тачка 2) овог закона.

(4) Радник са послодавцем код кога је упућен на рад закључује уговор о раду на одређено вријеме.

(5) Уговором о раду из става 4. овог члана раднику се не могу утврдити мања права од права која је имао код послодавца који га је упутио на рад.

(6) По истеку рока на који је упућен на рад код другог послодавца радник има право да се врати на рад код послодавца који га је упутио.

4. Упућивање радника на рад у другу земљу

Члан 174.

(1) Послодавац може радника упутити на рад у другу земљу у којој послодавац обавља дио своје дјелатности, под условом да послови које радник треба да обавља одговарају његовим стручним и радним способностима и да се са радником споразумије о следећем:

1) трајању рада у другој земљи,

2) условима смјештаја радника за вријеме боравка у другој земљи, ако је то потребно,

3) валути у којој ће се раднику исплаћивати плата и друга примања по основу рада у другој земљи, као и роковима и начину исплате,

4) условима одласка и повратка радника са рада у другој земљи.

(2) Послодавац је дужан да радника, прије одласка на рад у другу земљу, упозна о прописима који ће се примјењивати код остваривања његових права и обавеза за вријеме рада у другој земљи.

(3) Другом земљом, у смислу става 1. овог члана, не сматра се Федерација Босне и Херцеговине или Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине.

ГЛАВА XIV ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

1. Разлози за престанак радног односа

Члан 175.

Радни однос престаје:

- 1) истеком рока на који је заснован,
- 2) кад радник наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања,
- 3) споразумом између радника и послодавца,
- 4) отказом уговора о раду од стране радника или послодавца,
- 5) одлуком надлежног суда,
- 6) на захтјев родитеља или старатеља радника млађег од 18 година живота,
- 7) смрћу радника и
- 8) у другим случајевима утврђеним законом.

Члан 176.

Раднику престаје радни однос независно од његове воље и воље послодавца:

- 1) ако је на начин прописан законом утврђено да је код радника дошло до губитка радне способности, даном достављања формалног обавјештења о губитку радне способности послодавцу од стране надлежног органа;
- 2) ако је радник осуђен на безусловну казну затвора или на мјеру безбједности, васпитну или заштитну мјеру у трајању дужем од шест мјесеци, са даном почетка извршења казне, односно мјере;
- 3) у случају престанка рада послодавца, у складу са законом.

2. Споразумни престанак радног односа

Члан 177.

- (1) Радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и радника.
- (2) Споразумом из става 1. овог члана могу се уговорити права и обавезе радника и послодавца до престанка и након престанка радног односа.
- (3) Споразум из става 1. овог члана производи правно дејство од дана овјере потписа радника на споразуму од стране надлежног органа локалне самоуправе.

3. Отказ уговора о раду од стране радника

Члан 178.

- (1) Радник има право да послодавцу откаже уговор о раду, без обавезе навођења разлога.
- (2) Отказ уговора о раду радник доставља послодавцу у писаном облику, најмање 15 дана прије дана који је радник навео као дан престанка радног односа.
- (3) У случају да радник отказује уговор о раду због повреде обавеза од стране послодавца које произилазе из овог закона, других прописа, општих аката и уговора о раду, отказ се послодавцу може доставити најмање један дан прије дана који је радник навео као дан престанка радног односа.
- (4) Отказ уговора о раду по основу из става 3. овог члана радник може дати најдаље у року од 15 дана од дана када је сазнао да је послодавац извршио повреду обавеза из овог закона, других прописа, општих аката и уговора о раду.

2. Отказ уговора о раду од стране послодавца

2.1. Разлози за отказ уговора о раду

Члан 179.

- (1) Послодавац може раднику да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог, и то:
- 1) ако не остварује резултате рада или нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради;

2) ако је правноснажно осуђен за кривично дјело на раду или у вези са радом;

3) ако услед технолошких, економских или организационих промјена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла, а послодавац не може раднику обезбиједити други посао;

4) ако одбије закључење анекса уговора у смислу члана 170. став 1. т. 1) - 4) овог закона,

5) ако се не врати на рад код послодавца у року од пет дана од дана истека рока мировања радног односа из члана 94. овог закона, односно неплаћеног одсуства из члана 93. овог закона.

(2) Послодавац може да откаже уговор о раду раднику који својом кривицом учини тежу повреду радне обавезе, и то:

1) одбије да извршава своје радне обавезе одређене уговором о раду;

2) изврши крађу, намјерно уништење, оштећење или незаконито располагање средствима послодавца, као и нашошење штете трећим лицима коју је послодавац дужан накнадити;

3) злоупотреби положај, са материјалним или другим штетним посљедицама по послодавца;

4) ода пословне или службене тајне;

5) намјерно онемогућава или омета друге раднике да извршавају своје радне обавезе, чиме се ремети процес рада код послодавца;

6) насилнички се понаша према послодавцу, другим радницима и трећим лицима за вријеме рада;

7) неоправдано изостане с посла у трајању од три дана у календарској години;

8) ако је дао нетачне податке који су били одлучујући за заснивање радног односа;

9) изврши насиље на основу пола, дискриминацију, узнемиравање и сексуално узнемиравање других радника или мобинг и

10) ако учини другу тежу повреду радне обавезе утврђену колективним уговором.

(3) Послодавац може да откаже уговор о раду раднику који не поштује радну дисциплину, и то:

1) ако неоправдано одбије да обавља послове и извршава налоге послодавца у складу са законом;

2) ако не достави потврду о привременој спријечености за рад у смислу члана 120. овог закона;

3) ако злоупотреби право на одсуство због привремене спријечености за рад;

4) због доласка на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно употребе алкохола или других опојних средстава у току радног времена, које има или може да има утицај на обављање посла;

5) ако његово понашање представља радњу извршења кривичног дјела учињеног на раду и у вези са радом, независно од тога да ли је против радника покренут кривични поступак за кривично дјело;

6) ако радник који ради на пословима са повећаним ризиком, на којима је као посебан услов за рад утврђена посебна здравствена способност, одбије да буде подвргнут оцјени здравствене способности;

7) ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

(4) Послодавац може радника да упуту на одговарајуће прегледе у овлашћену здравствену установу коју одреди послодавац, о свом трошку, ради утврђивања околности из става 3. т. 3) и 4) овог члана или да утврди постојање наведених околности на други начин у складу са законом.

(5) Одбијање радника да се одазове на позив послодавца да изврши анализу сматра се непоштовањем радне дисциплине у смислу става 3. овог члана.

2.2. Поступак у случају отказа уговора о раду од стране послодавца**Члан 180.**

(1) Послодавац је дужан да прије отказа уговора о раду, у случају из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, радника писаним путем обавијести о постојању разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања обавјештења да се изјасни на наводе из обавјештења.

(2) У обавјештењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на обавјештење.

(3) Неизјашњавање уредно обавијештеног радника о околностима које му се стављају на терет у року из става 1. овог члана није сметња за даље вођење поступка.

Члан 181.

Послодавац може раднику из члана 179. став 1. тачка 1) овог закона да откаже уговор о раду ако му је претходно дао писмено упозорење у вези са недостацима у његовом раду, упутствима и примјереним роком за побољшање рада, ако радник не побољша рад у остављеном року, а послодавац не може да му обезбједи други одговарајући посао.

Члан 182.

(1) Радник уз изјашњење може да приложи мишљење синдиката чији је члан у року из члана 180. став 1. овог закона.

(2) Послодавац је дужан да размотри приложено мишљење синдиката.

Члан 183.

(1) Оправданим разлогом за отказ уговора о раду, у смислу члана 179. овог закона, не може да се сматра:

1) привремена спријеченост за рад услед болести, несреће на раду или професионалног обољења,

2) коришћење породилског одсуства, одсуства са рада ради њега дјетета и одсуства са рада ради посебне њега дјетета,

3) чланство или нечланство у политичкој организацији, синдикату, пол, језик, национална или етничка припадност, социјално поријекло, вјероисповијест, политичко или друго увјерење или неко друго лично својство радника,

4) дјеловање у својству представника радника, у складу са овим законом и

5) обраћање радника синдикату или органима надлежним за заштиту права из радног односа у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

(2) Послодавац не може раднику да откаже уговор о раду у смислу члана 179. став 1. т. 1), 3) и 4) за вријеме трудноће, породилског одсуства, родитељског одсуства и скраћеног рада ради њега дјетета.

Члан 184.

(1) Отказ уговора о раду из члана 179. став 1. тачка 1) и ст. 2. и 3. овог закона послодавац може дати раднику у року од три мјесеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест мјесеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа.

(2) Отказ уговора о раду из члана 179. став 1. тачка 2) овог закона послодавац може дати раднику најкасније у року од 30 дана од дана достављања правоснажне одлуке суда.

Члан 185.

(1) Уговор о раду отказује се рјешењем у писаном облику које мора бити образложено и садржавати одредбе о правном лијеку.

(2) Рјешење о отказу уговора о раду мора да се достави раднику лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта радника.

(3) Ако послодавац раднику није могао да достави рјешење о отказу уговора о раду, у смислу става 2. овог члана, дужан је да о томе сачини писмену забиљешку и рјешење о отказу истакне на огласној табли послодавца. По истеку осам дана од дана истицања одлуке на огласној табли сматра се да је достављање извршено.

(4) Раднику престаје радни однос даном достављања рјешења о отказу, осим ако овим законом или самим рјешењем није одређен други рок.

Члан 186.

(1) Послодавац је дужан да раднику, у случају престанка радног односа, исплати све неисплаћене плате, накнаде плате и друга примања која је радник остварио до дана престанка радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.

(2) У случају отказа уговора о раду раднику код кога је радно вријеме прераспоређено у смислу члана 70. овог закона, послодавац је дужан раднику исплатити накнаду и обезбједити друга права по основу прекорременог рада.

(3) Исплату обавеза из става 1. овог члана послодавац је дужан да изврши до дана престанка радног односа.

Члан 187.

У случају спора пред надлежним органом, послодавац је дужан да докаже постојање разлога за отказ уговора о раду.

Члан 188.

У току трајања судског спора о отказу уговора о раду, надлежни суд може, на захтјев радника, ако оцијени да се очито ради о незаконитом отказу уговора о раду, или ако се ради о отказу уговора о раду представнику радника супротно члану 191. овог закона, одлучити да се радник привремено врати на посао, до окончања спора, осим у случајевима отказа уговора о раду у складу са чланом 179. став 1. тачка 2) и став 2. т. 2), 3), 4), 5), 6) и 9).

Члан 189.

Ако надлежни суд утврди да је отказ уговора о раду, који је послодавац дао раднику незаконит или без правног основа, наложиће послодавцу да радника врати на рад и распореди на послове које је обављао прије отказа уговора о раду или на друге послове који одговарају стручним и радним способностима радника, као и да му исплати накнаду на име изгубљене плате и других примања на које радник има право према општем акту и уговору о раду.

Члан 190.

(1) Ако откаже уговор о раду раднику у случају из члана 179. став 1. тачка 3) овог закона, послодавац не може на истим пословима у истом мјесту да запосли друго лице у року од годину дана од дана престанка радног односа.

(2) Ако прије истека рока из става 1. овог члана настане потреба за обављањем истих послова у истом мјесту, послодавац је дужан да прије закључивања уговора о раду понуди запослење раднику коме је престао радни однос.

3. Отказ уговора о раду изабраном представнику радника**Члан 191.**

(1) Послодавац може отказати уговор о раду изабраном представнику радника у савјету радника или у органима синдиката за вријеме обављања његове функције, и шест мјесеци након њеног престанка, само уз претходну сагласност синдиката, односно савјета радника.

(2) Ако се синдикат, односно савјет радника, у року од осам дана не изјасни о давању сагласности, сматра се да је сагласан са одлуком послодавца.

(3) Ако синдикат или савјет радника ускрати сагласност на отказ уговора о раду, то мора писмено образложити, а послодавац може у року од 15 дана од дана пријема изјашњења синдиката, односно савјета радника затражити до-

ношење арбитражне одлуке, у складу са законом о мирном рјешавању радних спорова.

(4) Заштиту из става 1. овог члана имају предсједник репрезентативног синдиката и предсједник савјета радника.

4. Отказни рок

Члан 192.

(1) Код престанка радног односа, радник има право на отказни рок, осим ако му престаје радни однос у случајевима из члана 179. став 1. т. 2) и 5) и ст. 2. и 3. овог закона.

(2) Отказни рок не може бити краћи од 15 календарских дана ако отказ уговора о раду даје радник, осим у случају из члана 171. став 3. нити краћи од 30 календарских дана ако отказ уговора о раду даје послодавац.

(3) Отказни рок почиње тећи од дана уручења отказа раднику, односно послодавцу.

(4) Општим актом и уговором о раду ближе се уређују случајеви и услови за отказни рок, трајање отказног рока и друга питања у вези са правима и обавезама радника и послодавца за вријеме отказног рока.

(5) Ако отказ уговора о раду даје послодавац, актима из става 4. овог члана одређује се дужи отказни рок за раднике са дужим радним стажом.

Члан 193.

(1) Ако радник, на захтјев послодавца, престане да ради прије истека прописаног отказног рока, послодавац је дужан да му исплати накнаду плате и призна сва права по основу рада као да је радио до истека отказног рока.

(2) Послодавац је дужан да раднику омогући да за вријеме отказног рока користи један слободан дан у седмици ради тражења новог запослења.

5. Отпремнина

Члан 194.

(1) Раднику који је закључио уговор о раду на неодређено вријеме, а којем радни однос престаје отказом уговора о раду од стране послодавца, након најмање двије године непрекидног рада код послодавца, послодавац је дужан да исплати отпремнину, осим ако му радни однос престаје отказом уговора о раду у случајевима из члана 179. став 1. т. 2) и 5) и ст. 2. и 3. истог члана овог закона.

(2) Висина отпремнине из става 1. овог члана утврђује се општим актом и уговором о раду и зависи од дужине рада радника код послодавца, а износи најмање у висини једне трећине нето просјечне мјесечне плате радника исплаћене у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду, за сваку навршену годину рада код послодавца.

(3) Отпремнина из става 2. овог члана не може бити већа од шест просјечних мјесечних плата исплаћених раднику у посљедња три мјесеца прије престанка уговора о раду.

(4) Изузетно од става 2. овог члана, послодавац и радник се могу споразумјети да се раднику обезбиједи неки други вид накнаде умјесто отпремнине.

(5) Право на отпремнину или новчану накнаду радника у другим случајевима престанка радног односа утврђује се општим актом и уговором о раду.

(6) О начину и роковима исплате отпремнине послодавац и радник могу закључити посебан споразум.

6. Правне посљедице незаконитог отказа уговора о раду

Члан 195.

(1) Ако надлежни суд у току поступка утврди да је раднику престао радни однос без правног основа, а радник не захтијева да се врати на рад, суд ће, на захтјев радника, обавезати послодавца да раднику исплати накнаду штете у износу од највише 12 плата радника, у зависности од временаведеног у радном односу код послодавца, година

живота радника и броја издржаваних чланова породице, а што се детаљније уређује колективним уговором.

(2) Ако суд у току поступка утврди да је постојао основ за престанак радног односа, али да је послодавац поступио супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, суд ће одбити захтјев радника за враћање на рад, а на име накнаде штете раднику ће досудити износ до шест плата радника.

(3) Одлуком суда из ст. 1. и 2. овог члана утврђује се датум престанка радног односа.

7. Престанак радног односа на захтјев родитеља или старатеља радника

Члан 196.

(1) Радни однос радника млађег од 18 година живота престаје на захтјев родитеља или старатеља, са даном који је наведен у захтјеву.

(2) Уколико у захтјеву није наведен дан престанка радног односа, радни однос престаје даном подношења захтјева.

8. Престанак радног односа смрћу радника

Члан 197.

Радни однос престаје смрћу радника, даном смрти или даном сазнања за његову смрт.

ГЛАВА XV ЗАШТИТА ПРАВА РАДНИКА

Члан 198.

(1) О правима и обавезама радника из радног односа, у складу са законом, општим актом и уговором о раду, одлучује пословодни орган послодавца (директор) или друго лице одређено статутом или актом о оснивању.

(2) Овлашћено лице из става 1. овог члана може, путем писмене пуномоћи, овластити друго пословно способно лице да одлучује о свим или појединим правима и обавезама из радног односа.

Члан 199.

Раднику се у писаном облику доставља рјешење о остваривању права, обавеза и одговорности, са образложењем и поуком о правном лијеку.

Члан 200.

(1) Радник који сматра да му је послодавац повриједио право из радног односа може поднијети писани захтјев послодавцу да му обезбиједи остваривање тог права.

(2) Захтјев из става 1. овог члана може се поднијети у року од 30 дана од дана сазнања за повреду права, а најдаље у року од три мјесеца од дана учињене повреде.

(3) Подношење захтјева за заштиту права у смислу става 1. овог члана не одлаже извршење рјешења или радње против којих је радник поднио захтјев за заштиту права, осим ако се ради о одбијању радника да ради на пословима при чијем обављању постоји непосредна опасност по живот или теже нарушавање здравља радника или трећих лица.

(4) Послодавац је дужан да одлучи о захтјеву радника у року од 30 дана од дана достављања захтјева, а ако у том року не одлучи, сматраће се да је захтјев прихваћен.

Члан 201.

(1) Радник који сматра да му је послодавац повриједио право из радног односа може да поднесе приједлог за мирно рјешавање радног спора надлежном органу или тужбу надлежном суду за заштиту тог права.

(2) Право на подношење приједлога и тужбе није условљено претходним обраћањем радника послодавцу за заштиту права.

(3) Приједлог за мирно рјешавање радног спора радник може да поднесе у року од 30 дана од дана сазнања за

повреду права, а најкасније у року од три мјесеца од дана учињене повреде.

(4) Тужбу за заштиту права радник може да поднесе најкасније у року од шест мјесеци од дана сазнања за повреду права или дана учињене повреде.

(5) Тужбу из става 4. овог члана радник може да поднесе уколико претходно предмет спора није ријешен у поступку мирног рјешавања спора код надлежног органа.

(6) Покретањем поступка из ст. 3. и 4. овог члана прекидају се рокови застаре.

Члан 202.

(1) Независно од поступка за заштиту права који је покренуо код послодавца или других надлежних органа радник се може обратити инспектору рада ради заштите права у року од мјесец дана од дана сазнања за повреду права, а најдаље у року од три мјесеца од дана учињене повреде.

Члан 203.

Ако се истовремено најмање десет радника или најмање 10% од укупног броја запослених радника обратило послодавцу за заштиту права из радног односа, послодавац је дужан да затражи и размотри мишљење синдиката или савјета радника ако код послодавца није успостављен синдикат.

ГЛАВА XVI РАД ВАН РАДНОГ ОДНОСА

1. Привремени и повремени послови

Члан 204.

(1) За обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 90 радних дана у календарској години и да не представљају послове за које се закључује уговор о раду послодавац може да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са:

- 1) незапосленим лицем;
- 2) радником који ради непуно радно вријеме - до пуног радног времена;
- 3) чланом омладинске или студентске задруге, у складу са посебним прописима;
- 4) корисником старосне пензије.

(2) Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику.

2. Уговор о дјелу

Члан 205.

(1) Послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о дјелу ради обављања послова који су ван дјелатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла.

(2) Уговором из става 1. овог члана између извршиоца посла и послодавца успоставља се грађанско-правни однос у смислу прописа о облигационим односима и закључује се у писаном облику.

3. Уговор о стручном оспособљавању и усавршавању

Члан 206.

(1) Послодавац може да закључи уговор о стручном оспособљавању са лицем ради обављања приправничког стажа, односно полагања стручног испита кад је то законом, односно другим прописом предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци.

(2) Рад по уговору из става 1. овог члана рачуна се у радно искуство као услов за рад на одређеним пословима.

(3) Послодавац може да закључи уговор о стручном усавршавању са лицем које жели да се стручно усаврши и стекне посебна знања и способности за рад у својој стру-

ци, односно да обави специјализацију, за вријеме утврђено програмом усавршавања, односно специјализације.

(4) Послодавац може лицима из става 1. овог члана да обезбиди новчану накнаду и друга права, у складу са законом, општим актом или уговором о стручном оспособљавању и усавршавању.

(5) Новчана накнада из става 3. овог члана не сматра се платом у смислу овог закона.

(6) Уговори из ст. 1. и 2. овог члана закључују се у писаном облику.

4. Уговор о допунском раду

Члан 207.

(1) Радник који је закључио уговор о раду с пуним радним временом може, без сагласности послодавца, закључити уговор о раду са другим послодавцем за рад до половине пуног радног времена под условом да се радно вријеме радника код тих послодаваца временски не подудара и да се не ради о обављању послова из члана 167. овог закона.

(2) Уговором о допунском раду утврђује се право на новчану накнаду и друга права и обавезе по основу рада.

(3) Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику.

ГЛАВА XVII ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДНИКА И ПОСЛОДАВАЦА

1. Савјет радника

Члан 208.

(1) Код послодавца који запошљава најмање 15 радника, радници могу успоставити савјет радника, у складу са законом.

(2) Савјет радника даје мишљење и учествује у одлучивању о економским и социјалним правима и интересима радника на начин и под условима утврђеним законом и општим актом.

2. Оснивање синдиката и удружења послодаваца

Члан 209.

(1) Радници имају право да по свом слободном избору организују синдикат и да се у њега учлањују, у складу са статутом и правилима синдиката.

(2) Послодавци имају право да по свом слободном избору организују одговарајућа удружења послодаваца и да се у њих учлањују, у складу са статутом и правилима тих удружења.

(3) Синдикат и удружења послодаваца оснивају се без икакве претходне сагласности било ког органа власти.

Члан 210.

Радници, односно послодавци слободно одлучују о свом иступању из синдиката, односно из удружења послодаваца.

Члан 211.

(1) Послодавцима и удружењима послодаваца, када дјелују у своје име или путем другог лица, члана или представника, забрањено је да се мијешају у организовање и рад синдиката, или да, уз давање материјалне или друге подршке синдикату, контролишу његов рад.

(2) Синдикату, када дјелује у сопствено име или путем другог лица, члана или представника, забрањено је да се мијеша у организовање, рад и управљање удружењем послодаваца.

Члан 212.

(1) Законита дјелатност синдиката и удружења послодаваца не може се трајно нити привремено забранити.

(2) Синдикалне организације и удружења послодаваца уписују се у регистар синдикалних организација, који про-

писује и води министарство надлежно за послове рада (у даљем тексту: министарство).

3. Услови за рад синдиката

Члан 213.

Послодавац је дужан да синдикату омогући дјеловање у складу са његовом улогом и задацима, статутом, програмом и међународним конвенцијама о раду, и то:

1) да покреће иницијативе, подноси захтјеве и приједлоге и да заузима ставове од значаја за материјални, економски и социјални положај радника;

2) да се мишљења и приједлози синдиката размотре прије доношења одлуке од значаја за материјални, економски и социјални положај радника и да се у односу на њих определи.

Члан 214.

Послодавац је дужан да синдикату обезбједи техничко-просторне услове за његово дјеловање, у складу са просторним и финансијским могућностима, као и да му омогући приступ подацима и информацијама неопходним за обављање синдикалних активности.

Члан 215.

(1) Представницима синдиката мора се омогућити одсуствовање са посла ради присуствовања синдикалним састанцима, конференцијама, сједницама и конгресима и ради оспособљавања на курсевима и семинарима.

(2) Представницима синдиката обезбјеђује се приступ свим радним мјестима код послодавца кад је то потребно за обављање њихове функције, осим радним мјестима под посебним режимом заштите у складу са посебним прописом.

(3) У случају потребе убирања средстава солидарности, представници радника које синдикат за то овласти имају право да ову активност обављају у одговарајућим просторијама или погонима послодавца.

(4) Представницима синдиката дозвољено је да истичу обавјештења синдиката у просторијама послодавца на мјестима која су приступачна радницима.

(5) Представницима синдиката дозвољава се да користе најмање два сата мјесечно у току радног времена за састанке у предузећу и два сата седмично за остале синдикалне активности.

(6) Послодавац је дужан да представницима синдиката дозволи да радницима достављају информације, билтене, публикације, летке и друга документа синдиката.

(7) Дозвољен је слободан приступ вањским синдикалним представницима у организацију синдиката организовану код послодавца, с тим да те активности и посјете буду раније најављене послодавцу.

(8) Активности синдиката врше се тако да не иду на штету редовног функционисања послодавца и радне дисциплине.

Члан 216.

Послодавац је на писани захтјев синдиката дужан обезбједити обрачун и уплату синдикалне чланарине обуставом износа чланарине из плата радника - чланова синдиката приликом сваке исплате плате на основу писане изјаве, односно достављене потписане синдикалне приступнице радника.

4. Репрезентативност синдиката

Члан 217.

(1) Синдикат се сматра репрезентативним:

1) ако је основан и дјелује на начелима синдикалног организовања и дјеловања;

2) ако је независан од органа власти и послодавца;

3) ако се финансира претежно из чланарине и других сопствених извора;

4) ако има потребан број чланова на основу приступница у складу са чл. 219. и 220. овог закона;

5) ако је уписан у регистар у складу са законом и другим прописима.

(2) Приликом утврђивања репрезентативности на основу броја чланова, уколико је радник члан више синдиката, у обзир се узима само посљедња потписана приступница синдикату.

(3) У случају да на одговарајућем нивоу организовања дјелује само један синдикат, сматра се да је исти репрезентативан, без обзира на број чланова које окупља.

Члан 218.

Репрезентативним синдикатом код послодавца сматра се сваки синдикат који испуњава услове из члана 217. став 1. овог закона и у који је учлањено не мање од 20% запослених од укупног броја запослених код послодавца.

Члан 219.

(1) Репрезентативним синдикатом у подручју, области или грани сматра се сваки синдикат који испуњава услове из члана 217. овог закона и у који је учлањено не мање од 10% од укупно запослених у подручју, области или грани.

(2) Репрезентативним синдикатом на нивоу Републике сматра се синдикат који испуњава услове из члана 217. став 1. т. 1), 2), 3) и 4) овог закона и у који је учлањено не мање од 5% од укупно запослених у Републици у најмање три подручја, области и гране, према подацима Републичког завода за статистику.

5. Репрезентативност удружења послодавца

Члан 220.

(1) Удружење послодавца сматра се репрезентативним:

1) ако је уписано у регистар у складу са законом;

2) ако има потребан број запослених код послодавца - чланова удружења послодавца у складу са чланом 221. овог закона.

(2) У случају да на одговарајућем нивоу организовања дјелује само једно удружење послодавца, сматраће се да је исто репрезентативно, без обзира на број запослених код послодавца - чланова удружења.

Члан 221.

Репрезентативно удружење послодавца у смислу овог закона сматра се удружење послодавца које испуњава услове из члана 220. став 1. овог закона и у које је учлањено не мање од 10% послодавца од укупног броја послодавца у подручју, области или грани, на нивоу Републике, под условом, да ти послодавци запошљавају не мање од 10% запослених од укупног броја запослених у подручју, области или грани на нивоу Републике.

6. Утврђивање репрезентативности синдиката и послодавца

Члан 222.

(1) Репрезентативност синдиката код послодавца утврђује послодавац у присуству представника заинтересованих синдиката, у складу са овим законом.

(2) Синдикат може да поднесе захтјев за утврђивање репрезентативности Одбору за утврђивање репрезентативности синдиката и удружења послодавца (у даљем тексту: Одбор):

1) ако му није утврђена репрезентативност у смислу става 1. овог члана у року од 15 дана од дана подношења захтјева;

2) ако сматра да репрезентативност синдиката није утврђена у складу са овим законом.

(3) Репрезентативност из става 2. овог члана на приједлог Одбора утврђује министар.

Члан 223.

Репрезентативност синдиката за територију Републике, односно у подручју, области или грани и репрезентативност удружења послодаваца на нивоу Републике, односно подручју, области или грани утврђује министар на приједлог Одбора, у складу са овим законом.

Члан 224.

(1) Одбор чине по три представника Владе Републике Српске (у даљем тексту: Влада), репрезентативног синдиката и репрезентативног удружења послодаваца који имају највећи број чланова, који се именују на четири године.

(2) Представнике Владе именује Влада на приједлог министра, а представнике синдиката и удружења послодаваца именују репрезентативни синдикати и удружење послодаваца организованих на нивоу Републике.

(3) Административно-стручне послове за Одбор обавља министарство.

(4) Чланство у Одбору по правилу ће одражавати равноправну заступљеност полова.

Члан 225.

(1) Захтјев за утврђивање репрезентативности у смислу члана 222. став 1. овог закона синдикат подноси послодавцу.

(2) Уз захтјев се подноси доказ о испуњавању услова репрезентативности из члана 217. став 1. т. 4) и 5).

Члан 226.

(1) Захтјев за утврђивање репрезентативности у смислу чл. 217. и 220. овог закона синдикат, односно удружење послодаваца подноси Одбору.

(2) Уз захтјев се подноси доказ о испуњавању услова репрезентативности из чл. 217, 218, 220. и 221, те изјава лица овлашћеног за заступање синдиката, односно послодавца о броју чланова.

(3) Укупан број запослених и послодаваца на територији Републике, односно у подручју, области или грани утврђује се на основу података Завода за статистику, односно другог органа који води одговарајућу евиденцију.

(4) Укупан број запослених код послодавца утврђује се на основу потврде послодавца.

(5) Послодавац је дужан да на захтјев синдиката изда потврду о броју запослених.

7. Поступак по захтјеву за утврђивање репрезентативности

Члан 227.

(1) У поступку утврђивања репрезентативности синдиката код послодавца учествују и представници синдиката основаних код послодавца.

(2) О захтјеву из члана 222. овог закона послодавац одлучује рјешењем на основу поднијетих доказа о испуњавању услова репрезентативности, у року од 15 дана од дана подношења захтјева.

Члан 228.

(1) Одбор утврђује да ли су захтјев и докази поднијети у складу са чланом 225. овог закона.

(2) Подносилац захтјева дужан је да на захтјев Одбора достави и приступнице синдикату, односно споразуме и друге доказе о приступању послодаваца удружењу послодавца.

(3) Подносилац захтјева дужан је да у року од 15 дана отклони недостатке, ако уз захтјев нису поднијети докази из члана 225. овог закона.

(4) Захтјев се сматра уредним и благовременим ако подносилац захтјева отклони недостатке у року утврђеном у ставу 3. овог члана.

(5) Одбор може радити и усвајати приједлог ако је на сједници присутно најмање двије трећине укупног броја чланова Одбора.

(6) Одбор усваја приједлог већином гласова од укупног броја чланова Одбора.

(7) Ако Одбор не достави одговарајући приједлог у одговарајућем року, а најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтјева, министар може да одлучи о захтјеву и без приједлога Одбора.

Члан 229.

Министар на приједлог Одбора доноси закључак о одбацивању захтјева:

1) ако је синдикат код послодавца поднио захтјев прије подношења захтјева за утврђивање репрезентативности послодавцу, односно прије истека рока из члана 222. став 2. овог закона;

2) ако подносилац захтјева не отклони недостатке у року утврђеном у члану 228. став 3. овог закона.

Члан 230.

(1) Министар доноси рјешење о утврђивању репрезентативности синдиката, односно удружења послодавца, на приједлог Одбора, ако су испуњени услови утврђени овим законом.

(2) Рјешење из става 1. овог члана доноси се у року од 15 дана од дана подношења захтјева, односно од дана отклањања недостатака у смислу члана 228. став 3. овог закона.

(3) Министар доноси рјешење о одбијању захтјева, на приједлог Одбора, ако синдикат, односно удружење послодавца не испуњава услове репрезентативности утврђене овим законом.

(4) Против рјешења из ст. 1. и 3. овог члана може се покренути управни спор.

Члан 231.

(1) Министар може да захтијева од Одбора преиспитивање приједлога о утврђивању репрезентативности, у року од осам дана од дана достављања приједлога, ако оцијени да нису утврђене све чињенице битне за утврђивање репрезентативности.

(2) Одбор је дужан да се изјасни о захтјеву из става 1. овог члана и достави коначан приједлог министру у року од три дана од дана достављања захтјева за преиспитивање приједлога Одбора.

(3) Министар је дужан да поступи по приједлогу из става 2. овог члана и донесе рјешење у смислу члана 230. овог закона.

Члан 232.

Поступак за утврђивање репрезентативности синдиката и удружења послодавца спроводи се у складу са одредбама Закона о општем управном поступку.

8. Преиспитивање утврђене репрезентативности

Члан 233.

(1) Синдикат, послодавци и удружење послодавца могу поднијети након годину дана захтјев за преиспитивање утврђене репрезентативности уколико сматрају да су промијењене чињенице на основу којих је утврђена репрезентативност.

(2) Преиспитивање репрезентативности синдиката код послодавца, утврђене рјешењем послодавца, односно министра, покреће се на захтјев послодавца или на захтјев другог синдиката код тог послодавца. Захтјев за преиспитивање може поднијети и грански синдикат (синдикат вишег нивоа) у који је учлањен синдикат код послодавца.

(3) Захтјев за преиспитивање репрезентативности синдиката на нивоу Републике, гране или дјелатности може да поднесе синдикат основан на истом нивоу синдиката чија репрезентативност се преиспитује.

(4) Захтјев за преиспитивање репрезентативности удружења послодавца на нивоу Републике, подручја, области или гране може да поднесе удружење послодавца основа-

но на нивоу удружења послодаваца чија репрезентативност се преиспитује.

Члан 234.

(1) Захтјев за преиспитивање репрезентативности синдиката основаног на нивоу послодавца подноси се послодавцу код којег је основан синдикат.

(2) У захтјеву се наводи назив синдиката, број акта о регистрацији, разлози због којих се захтјева преиспитивање репрезентативности и докази који на то указују.

(3) Послодавац је дужан да у року од осам дана од дана пријема захтјева исти достави синдикату чија репрезентативност се преиспитује ради доказивања постојеће репрезентативности у складу са овим законом.

(4) Синдикат је дужан да у року од 15 дана од дана пријема захтјева из става 3. овог члана достави послодавцу доказе о испуњавању услова репрезентативности.

(5) О основаности захтјева из става 1. овог члана у року од 30 дана од дана подношења одлучује послодавац.

Члан 235.

(1) Захтјев за преиспитивање репрезентативности синдиката, односно удружења послодаваца на нивоу Републике, подручја, области или гране подноси се Одбору и садржи ниво оснивања, број акта о регистрацији и доказе који на то указују.

(2) Одбор је дужан у року од 15 дана од дана пријема захтјева исти доставити синдикату, односно удружењу послодаваца чија репрезентативност се преиспитује ради доказивања постојеће репрезентативности у складу са овим законом.

(3) Синдикат, односно удружење послодаваца дужни су да у року од 30 дана од дана пријема захтјева од стране Одбора доставе доказе о испуњавању услова репрезентативности.

(4) О основаности захтјева из става 1. овог члана, на приједлог Одбора, одлучује министар.

Члан 236.

Рјешење о репрезентативности и о губитку репрезентативности синдиката на нивоу Републике, подручја, области или гране, као и рјешење о репрезентативности и о губитку репрезентативности удружења послодаваца, објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 237.

Репрезентативни синдикат и репрезентативно удружење послодаваца, у складу са овим законом имају:

- 1) право на колективно преговарање и закључивање колективног уговора на одговарајућем нивоу;
- 2) право на учешће у рјешавању колективних радних спорова;
- 3) право на учешће у раду трипартитних и мултипартитних тијела на одговарајућем нивоу и
- 4) друга права у складу са законом.

ГЛАВА XVIII КОЛЕКТИВНИ УГОВОРИ

1. Садржина и облик колективног уговора

Члан 238.

(1) Колективним уговором, у складу са законом и другим прописом, уређују се права, обавезе и одговорности из радног односа, поступак измјена и допуна колективног уговора, међусобни односи учесника колективних уговора и друга питања од значаја за уређивање односа између радника и послодаваца.

(2) Колективни уговор закључује се у писаном облику.

2. Врсте колективних уговора

Члан 239.

(1) Колективни уговор се закључује као општи, посебни и колективни уговор код послодавца.

(2) Општи колективни уговор и посебни колективни уговор за одређено подручје, област или грану, у складу са посебним прописом о класификацији дјелатности, закључују се за територију Републике.

3. Учесници у закључивању колективних уговора

Члан 240.

(1) Општи колективни уговор закључују: Влада Републике Српске, репрезентативно удружење послодаваца и репрезентативни синдикат, основани за територију Републике.

(2) Посебни колективни уговор за одређено подручје, област или грану закључују репрезентативно удружење послодаваца и репрезентативни синдикат основани за подручје, област или грану на територији Републике.

(3) Посебне колективне уговоре за републичку управу, друштвене дјелатности и јавне службе закључују Влада Републике Српске и репрезентативни синдикати грана и дјелатности.

(4) Колективни уговор код послодавца закључују послодавац и репрезентативни синдикати код послодавца.

Члан 241.

Ако ниједан од синдиката, односно ниједно од удружења послодаваца не испуњава услове репрезентативности у смислу овог закона, синдикати односно удружења послодаваца могу закључити писани споразум о удруживању ради испуњавања услова репрезентативности утврђених овим законом и учествовања у закључивању колективног уговора.

4. Преговарање и закључивање колективних уговора

Члан 242.

(1) Ако у закључивању колективног уговора учествује више репрезентативних синдиката или репрезентативних удружења послодаваца, односно синдикати или удружења послодаваца који су закључили споразум о удруживању из члана 241. овог закона, образује се одбор за преговоре.

(2) Чланове одбора из става 1. овог члана одређују синдикати, односно удружења послодаваца, сразмјерно броју чланова.

(3) Колективни уговор у чијим закључивању учествује одбор у смислу става 1. овог члана, закључују лица која овласти тај одбор.

Члан 243.

У поступку преговарања ради закључивања колективног уговора код послодавца репрезентативни синдикат је дужан да сарађује са синдикатом у који је учлањено најмање 10% запослених код послодавца, ради изражавања интереса запослених који су учлањени у тај синдикат.

Члан 244.

Представници синдиката и послодаваца, односно удружења послодаваца који учествују у преговарању за закључивање колективног уговора и закључују колективни уговор морају да имају овлашћење својих органа.

5. Примјена колективних уговора

Члан 245.

(1) Општи и посебни колективни уговори непосредно се примјењују и обавезују све послодавце који су у вријеме закључивања колективног уговора чланови удружења послодаваца учесника колективног уговора.

(2) Колективни уговор из става 1. овог члана обавезује и послодавце који су накнадно постали чланови удружења послодаваца, учесника колективног уговора.

(3) Колективни уговор обавезује послодавце из ст. 1. и 2. овог члана шест мјесеци након иступања из удружења послодаваца учесника колективног уговора.

Члан 246.

(1) Министар може да одлучи да се колективни уговор или поједине његове одредбе примењују и на послодавце

који нису чланови удружења послодаваца учесника колективног уговора.

(2) Одлуку из става 1. овог члана министар може донијети ако постоји оправдани интерес, а нарочито:

а) ради остваривања економске и социјалне политике у Републици, у циљу обезбјеђивања једнаких услова рада који представљају минимум права запослених из рада и по основу рада;

б) да би се ублажиле разлике у платама у одређеном подручју, области или грани које битно утичу на социјални и економски положај запослених, што има за посљедицу нелојалну конкуренцију, под условом да колективни уговор чије се дејство проширује обавезује послодавце који запошљавају најмање 30% запослених у одређеном подручју, области или грани.

(3) Одлуку из става 2. овог члана министар доноси на захтјев једног од учесника у закључивању колективног уговора чије се дејство проширује, а по прибављеном мишљењу Економско-социјалног савјета.

(4) Уколико Економско-социјални савјет не достави мишљење у року од 15 дана, министар самостално доноси одлуку о проширењу примјене колективних уговора.

Члан 247.

(1) Министар може, на захтјев послодаваца или удружења послодаваца, да одлучи да се колективни уговор из члана 246. овог закона, у дијелу који се односи на плате и накнаде плате, не примјењује на поједине послодавце или удружења послодаваца.

(2) Послодавац, односно удружење послодаваца могу да поднесу захтјев за изузимање од примјене колективног уговора са проширеним дејством, ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примијене колективни уговор.

(3) Уз захтјев из става 2. овог члана послодавац или удружење послодаваца дужни су да доставе доказе о разлозима за изузимање од примјене колективног уговора са проширеним дејством.

Члан 248.

Одлуку о изузимању од примјене колективног уговора министар доноси по прибављеном мишљењу Економско-социјалног савјета.

Члан 249.

(1) Министар може ставити ван снаге одлуку о проширењу дејства колективног уговора и одлуку о изузимању од примјене колективног уговора ако престану да постоје разлози из члана 246. став 2. и члана 247. став 2. овог закона.

(2) Одлука из става 1. овог члана доноси се по поступку за доношење одлуке о проширеном дејству колективног уговора, односно одлуке о изузимању од примјене колективног уговора.

(3) Одлука из чл. 246. и 247. овог закона престаје да важи престанком важења колективног уговора, односно појединих његових одредаба, чије је дејство проширено, односно изузето.

Члан 250.

Одлуке из чл. 246. и 247. овог закона објављују се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 251.

Колективни уговор код послодавца обавезује све радника код послодавца, без обзира да ли су чланови синдиката који је закључио колективни уговор.

6. Важење и отказ колективних уговора

Члан 252.

(1) Колективни уговори се закључују на период од три године.

(2) По истеку рока из става 1. овог члана колективни уговори престају да важе ако се учесници колективног уго-

вора другачије не договоре најкасније 60 дана прије истека важења колективног уговора.

Члан 253.

(1) Важење колективног уговора из члана 252. овог закона може престати споразумом свих учесника или отказом на начин утврђен тим уговором.

(2) У случају отказа, колективни уговор се примјењује најдуже 60 дана од дана подношења отказа, с тим што су учесници дужни да поступак преговарања започну најкасније у року од 15 дана од дана отказивања колективног уговора.

7. Рјешавање спорова

Члан 254.

Спорна питања у примјени колективних уговора рјешавају се у складу са прописом о мирном рјешавању радних спорова.

8. Регистрација и јавно објављивање колективних уговора

Члан 255.

(1) Колективни уговори, као и њихове измјене и допуне, региструју се код министарства.

(2) Садржину и поступак регистрације колективних уговора правилником прописује министар.

Члан 256.

(1) Након регистрације код министарства, општи и посебни колективни уговори објављују се у "Службеном гласнику Републике Српске".

(2) Начин објављивања колективних уговора код послодавца утврђује се тим колективним уговорима.

ГЛАВА XIX ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

1. Економско-социјални савјет

Члан 257.

(1) Ради подстицања колективног преговарања и усклађивања интереса радника и послодаваца са циљевима и мјерама економске и социјалне политике у Републици, оснива се Економско-социјални савјет.

(2) Састав, дјелокруг, начин рада, финансирање и друга питања од значаја за рад Економско-социјалног савјета уређују се законом.

2. Остваривање права на штрајк

Члан 258.

Радник остварује право на штрајк у складу са одредбама Закона о штрајку.

3. Радна књижица

Члан 259.

(1) Радник мора посједовати радну књижицу коју предаје послодавцу приликом ступања на рад.

(2) Радна књижица је јавна исправа којом се доказује вријеме проведено на раду код послодавца.

Члан 260.

(1) Образац радне књижице прописује министарство.

(2) Радну књижицу издаје надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Члан 261.

(1) За вријеме радног односа радника, радна књижица се налази на чувању код послодавца, о чему послодавац раднику издаје потврду.

(2) На захтјев радника, послодавац је дужан да раднику, уз потврду врати радну књижицу.

Члан 262.

(1) Приликом престанка радног односа радника, послодавац је дужан да у радну књижицу упише вријеме које је радник провео у радном односу и да то овјери својим потписом и печатом и да му преда радну књижицу уз потврду.

(2) Послодавац не може задржати радну књижицу радника ни у случају ако према раднику има било какво потраживање, нити може у радну књижицу уписивати било какве друге податке осим времена које је радник провео у радном односу код њега.

ГЛАВА XX
НАДЗОР

Члан 263.

(1) Надзор над поштовањем овог закона, других прописа о радним односима, колективних уговора и правилника о раду, којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених врши Републичка управа за инспекцијске послове, посредством надлежних републичких инспектора и инспектора у јединицама локалне самоуправе.

(2) Инспекцијски надзор над поштовањем овог закона и прописа донесених за његово спровођење врши инспекција рада, а у дијелу који се тиче права, обавеза и одговорности запослених у републичким органима управе и јединицама локалне самоуправе врши управна инспекција.

(3) У вршењу инспекцијског надзора из ст. 1. и 2. овог члана надлежни инспектор, осим општих овлашћења прописаних законом којим се уређује одговарајућа област инспекција, овлашћен је и да предузима мјере из прописа којима се уређује радни однос.

ГЛАВА XXI
КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 264.

(1) Новачном казном у износу од 2.000 КМ до 12.000 КМ казниће се за прекршај послодавац:

1) ако не обезбиједи равноправност радника на раду, као и равноправност незапослених лица која конкуришу на запослење (члан 19. овог закона);

2) ако онемогућава или омета организовање синдиката (члан 209. овог закона);

3) ако не донесе и не објави правилник о раду у смислу члана 3. став 4. овог закона;

4) ако раднику одреди мањи обим права, супротно члану 9. став 1. овог закона;

5) ако код закључивања и примјене уговора о раду поступи супротно чл. 32. до 36;

6) ако приправнику не обезбиједи услове прописане у члану 48. став 3. овог закона;

7) ако приправнику не обезбиједи полагање одговарајуће испита у смислу члана 50. овог закона;

8) ако закључи уговор супротно члану 51. овог закона;

9) ако раднику одреди дуже пуно радно вријеме од радног времена прописаног чланом 57. став 1. овог закона;

10) ако не изврши распоред радног времена радника и не води евиденцију о дневној присутности радника на раду у смислу члана 67. став 4. овог закона;

11) ако раднику одреди да ради прековремено дуже од времена прописаног у члану 61. овог закона;

12) ако одреди да ради прековремено радник из члана 64. овог закона;

13) ако изврши прерасподјелу радног времена супротно члану 69. овог закона;

14) ако жени одреди да ради ноћу супротно члану 73. овог закона;

15) ако раднику не омогући да користи дневни одмор (чл. 76. и 77. овог закона);

16) ако раднику не омогући да користи седмични одмор (члан 78. овог закона);

17) ако раднику не омогући да користи годишњи одмор (члан 79. овог закона);

18) ако раднику не омогући коришћење плаћеног одсуства у случајевима из члана 89. овог закона;

19) ако раднику не омогући да користи неплаћено одсуство у случајевима из члана 92. овог закона;

20) ако раднику не омогући да се упозна са прописима о радним односима и прописима о заштити на раду, у смислу чл. 96. овог закона;

21) ако, прије отпочињања рада радника, не провјери његову оспособљеност за руковање и коришћење средстава рада и средстава заштите на раду (члан 97. овог закона);

22) ако нареди, допусти или омогући да радник млађи од 18 година обавља послове на којима му је забрањен рад у смислу члана 103. овог закона;

23) ако радника млађег од 18 година не упуту на оцјену радне способности из члана 104. став 2. овог закона;

24) ако према трудној запосленој жени или породиљи поступи супротно члану 105. овог закона;

25) ако запосленој жени не омогући распоред или накнаду плате у смислу члана 106. и 112. овог закона;

26) ако другим овлашћеним лицима не омогући остваривање права у вези са заштитом дјетета (чл. 109. и 110. овог закона);

27) ако раднику не омогући коришћење скраћеног радног времена у смислу члана 110. став 1. и члана 111. став 1. овог закона;

28) ако болесном или раднику инвалиду не омогући коришћење права прописаних чл. 116, 117. и 118. овог закона;

29) ако раднику ускрати или смањи плату или накнаду плате која му припада по закону, колективном уговору, правилнику о раду и уговору о раду или их не исплати у прописаним роковима (чл. 120. и 126. овог закона);

30) ако онемогућава или омета успостављање и рад са вјета радника (члан 208. овог закона).

(2) Послодавац који понови прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном најмање у износу од 5.000 конвертибилних марака.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице код послодавца новчаном казном у износу од 200 до 1.200 конвертибилних марака.

(4) Ако је прекршај из става 1. овог члана учињен према раднику млађем од 18 година, жени у вези са трудноћом, порођајем и материнством, или према раднику инвалиду, новчана казна за правно лице не може бити мања од 3.000 конвертибилних марака, а за одговорно лице од 500 конвертибилних марака.

Члан 265.

(1) Новачном казном у износу од 3.000 до 12.000 конвертибилних марака казниће се за прекршај послодавац:

1) ако задржи радника на раду након престанка уговора о раду у смислу члана 175. тачка б) овог закона;

2) ако у поступку утврђивања одговорности од радника не затражи изјашњење, у смислу члана 180. став 1. овог закона;

3) ако откаже уговор о раду изабраном представнику радника супротно члану 191. овог закона;

4) ако раднику за вријеме отказног рока не омогући да ради или му не исплати накнаду плате или да раднику онемогући да користи један слободан дан седмично ради тражења новог запослења (члан 192. овог закона);

5) ако откаже уговор о раду радницима супротно чл. 160. и 161. овог закона;

6) ако не понуди запослење раднику по праву првенства у смислу члана 190. став 2. овог закона;

7) ако раднику не обезбиједи право на отпремнину у смислу члана 194. овог закона;

8) ако раднику не омогући враћање на рад након истека мировања права из радног односа или му не призна право на отпремнину у смислу члана 95. овог закона;

9) ако одбије да раднику врати радну књижицу и да у радну књижицу упише радни стаж (члан 262. став 1. овог закона);

10) ако не донесе и не објави правилник о унутрашњој организацији начин и у року прописаном у члану 270. став 1. овог закона.

(2) Послодавац који понови прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном најмање у износу од 5.000 конвертибилних марака.

(3) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице код послодавца новчаном казном у износу од 300 до 1.200 конвертибилних марака.

Члан 266.

(1) Новчаном казном у износу од 5.000 до 20.000 конвертибилних марака казниће се за прекршај послодавац:

1) ако раднику млађем од 18. година одреди да ради ноћу, супротно члану 72. овог закона;

2) ако његовом кривицом дође до несреће на послу у смислу чл. 97. и 98. овог закона;

3) ако са радником примљеним на рад не закључи уговор о раду или ако радника примљеног на рад не пријави на осигурање у смислу члана 16. овог закона;

4) ако не омогући запосленој жени да користи права у вези са трудноћом, порођајем и материнством, у смислу чл. 106, 107, 108. и 112. овог закона;

5) ако не изврши одлуку суда о привременом враћању радника на посао у смислу члана 188. овог закона;

6) ако не изврши правоснажну одлуку суда у смислу члана 189. овог закона.

(2) Новчаном казном у износу од 2.000 до 7.000 конвертибилних марака казниће се послодавац физичко лице за прекршај из става 1. тачка 3) овог члана.

(3) Послодавац који понови прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном најмање у износу од 8.000 конвертибилних марака.

(4) Послодавац који понови прекршај из става 2. овог члана казниће се новчаном казном најмање у износу од 4.000 конвертибилних марака.

(5) За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице код послодавца новчаном казном у износу од 500 до 2.000 конвертибилних марака.

Члана 267.

Новчаном казном у износу од 50 КМ казниће се за прекршај лице затечено на раду код послодавца које одбије да на захтјев инспектора рада пружи податке о свом идентитету.

ГЛАВА XXII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 268.

(1) Министар ће у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети прописе из чл. 35, 47, 67, 119. и 255. овог закона.

(2) До доношења аката из става 1. овог члана примјењиваће се акти који су били на снази на дан ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са овим законом.

Члан 269.

(1) Учесници у закључивању колективних уговора из чл. 240. и 241. овог закона ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона приступити преговарању ради закључивања колективних уговора у складу са одредбама овог закона.

(2) Одредбе Општег и посебних колективних уговора које су на снази на дан ступања на снагу овог закона и које

нису у супротности са овим законом остају на снази до закључивања колективних уговора у складу са овим законом, а најдуже три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 270.

(1) Послодавац који има у радном односу више од 15 радника запослених на неодређено вријеме дужан је да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донесе и на одговарајући начин објави правилник којим се ближе уређује унутрашња организација и систематизација послова и радних задатака.

(2) До доношења правилника из става 1. овог члана, непосредно ће се примјењивати одредбе овог закона, као и колективних уговора и општих аката послодавца који су били на снази на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 271.

Поступци за остваривање и заштиту права радника који су започети прије ступања на снагу овог закона окончаће се према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 272.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 и 20/07).

Члан 273.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-1715/15
29. децембра 2015. године
Бања Лука

По овлашћењу предсједника
Народне скупштине,
Др **Ненад Стевандић**, с.р.

3

На основу члана 25. став 6. Закона о заштити потрошача у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", бр. 6/12 и 63/14) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 11/09, 74/09, 80/10, 24/12 и 121/12), министар трговине и туризма доноси

ПРАВИЛНИК

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ОБЛИКУ И САДРЖАЈУ КЊИГЕ РЕКЛАМАЦИЈА

Члан 1.

У Правилнику о облику и садржају Књиге рекламација ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12) у члану 3. став 1. мијења се и гласи:

"(1) Облик и садржај листа Књиге која је перфорирана и означена редним бројем налази се у Прилогу овог правилника, који чини његов саставни дио."

Став 2. брише се.

Став 3. постаје став 2.

Члан 2.

Књиге рекламација сачињене и штампане у складу са Правилником о облику и садржају Књиге рекламација ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12) могу се користити до 31. децембра 2016. године.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 14/01-3695/15
21. децембра 2015. године
Бања Лука

Министар,
Мр **Предраг Глухаковић**, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ****Члан 1.**

У Закону о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 1/16) у члану 121. став 3. мијења се и гласи:

"(3) Плата из става 1. овог члана је плата прије опорезивања порезом на доходак."

Послије става 3. додаје се нови став 4, који гласи:

"(4) Бруто плата је плата из става 3. овог члана увећана за доприносе."

Члан 2.

У члану 123. послије става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

"(3) У елементима за одређивање плате из ст. 1. и 2. овог члана садржан је порез на доходак."

Досадашњи ст. 3, 4, 5. и 6. постају ст. 4, 5, 6. и 7.

Члан 3.

У члану 194. у ставу 2. ријечи: "нето просјечне мјесечне плате радника исплаћене" замјењују се ријечима: "просјечне мјесечне плате након опорезивања исплаћене раднику".

Члан 4.

У члану 264. у ставу 1. послије тачке 29) додаје се нова тачка 30), која гласи:

"30) ако са радником уговори плату која није утврђена у складу са чл. 121. и 123. овог закона;"

Досадашња тачка 30) постаје тачка 31).

У тачки 31) тачка се замјењује тачком са запетом.

Послије тачке 31) додаје се нова тачка 32), која гласи:

"32) уколико не поступи у складу са одредбом члана 271а. овог закона."

Члан 5.

Послије члана 271. додају се нови чл. 271а. и 271б, који гласе:

"Члан 271а.

У року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона послодавци који са радницима имају закључене уговоре о раду на износ плате након опорезивања (нето плате) дужни су ускладити постојеће уговоре о раду са одредбама чл. 121. и 123. овог закона тако да постојеће износе плата увећају за износ пореза на доходак у складу са одредбама закона којим се опорезује доходак.

Члан 271б.

У року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона доносиоци свих подзаконских аката донесених на основу овог закона дужни су ускладити њихове одредбе са одредбама чл. 121. и 123. овог закона."

Члан 6.

Овај закон објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступа на снагу 1. августа 2018. године.

Број: 02/1-021-727/18

Предсједник

4. јула 2018. године

Народне скупштине,

Бањалука

Недељко Чубриловић, с.р.

1240

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК**

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о порезу на доходак, који је Народна скупштина Републи-

ке Српске усвојила на Двадесет осмој посебној сједници, одржаној 4. јула 2018. године, а Вијеће народа 12. јула 2018. године констатовало да усвојеним Законом о измјенама и допунама Закона о порезу на доходак није угрожен витални национални интерес ни једног конститутивног народа у Републици Српској.

Број: 01-020-2437/18

13. јула 2018. године

Бањалука

Предсједник

Републике,

Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК****Члан 1.**

У Закону о порезу на доходак ("Службени гласник Републике Српске", бр. 60/15 и 5/16) у члану 8. у ставу 1. у тачки 1) ријеч: "нето" брише се.

Члан 2.

Члан 10. мијења се и гласи:

"(1) Порески обвезник има право на одбитак од пореске основице из члана 7. овог закона за:

1) износ уплаћеног пензијског доприноса за добровољно пензијско осигурање до 1.200 КМ годишње и

2) износ уплаћене премије животног осигурања код друштва за осигурање које посједује дозволу Агенције за осигурање Републике Српске, до 1.200 КМ годишње.

(2) Одбитак из става 1. овог члана порески обвезник остварује путем пореске картице на мјесечном нивоу приликом уплате аконтације пореза на доходак, а у случају да порески обвезник плаћа порез на доходак само путем годишње пореске пријаве, одбитак остварује путем захтјева за поврат на годишњем нивоу.

(3) Порески обвезник пореза на лична примања има право на следеће одбитке од пореске основице:

1) основни лични одбитак у износу од 6.000 КМ годишње,

2) лични одбитак за издржаване чланове уже породице у износу од 900 КМ годишње по сваком издржаваном члану и

3) лични одбитак по основу камате плаћене на стамбени кредит.

(4) Порески обвезник остварује право на основни лични одбитак из става 3. тачка 1. овог члана на мјесечном нивоу приликом исплате личног примања.

(5) Право на основни лични одбитак из става 3. тачка 1. овог члана остварује порески обвезник пореза на доходак од личних примања за пуно радно вријеме, док се основни лични одбитак сразмјерно смањује за непуно радно вријеме.

(6) Уколико порески обвезник пореза на доходак од личних примања остварује лично примање код више исплатилаца, право на основни лични одбитак остварује сразмјерно времену проведеном код сваког исплатиоца личног примања.

(7) Право на лични одбитак пореске основице из става 3. т. 2. и 3. овог члана порески обвезник остварује на мјесечном нивоу на основу пореске картице.

(8) Под издржаваним члановима уже породице у смислу става 3. тачка 2. овог члана сматрају се супружник, дјеца и родитељи пореског обвезника који, у смислу овог закона, не остварују доходак и чији доходак не прелази износ од 3.000 КМ годишње, а ако више лица издржава члана или чланове уже породице, лични одбитак за та лица равномјерно се распоређује на сва лица која те чланове издржавају, осим ако се не договоре другачије.

(9) Под каматом из става 3. тачка 3. овог члана подразумева се камата плаћена у пореској години на стамбени кредит који је порески обвезник узео у циљу рјешавања свог стамбеног питања и то за прву непокретност.

вила на Двадесет шестој посебној сједници, одржаној 15. децембра 2021. године, а Вијеће народа 23. децембра 2021. године констатовало да се усвојени Закон о измјенама и допунама Закона о раду не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-4534/21
24. децембра 2021. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ

Члан 1.

У Закону о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/16, 66/18 и 91/21 - Одлука Уставног суда Републике Српске) у члану 120. став 1. мијења се и гласи:

"(1) Радник остварује право на бруто плату, у складу са законом и колективним уговором".

У ставу 6. последије ријечи: "у складу са" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 2.

Члан 121. мијења се и гласи:

"(1) Плата из члана 120. став 1. овог закона састоји се од основне плате и увећања плате прописаних овим законом, колективним уговором и уговором о раду, пореза на доходак и доприноса.

(2) Законом, колективним уговором или уговором о раду може се одредити другачији начин одређивања плате који не може бити неповољнији за радника од начина обрачуна плате из става 1. овог члана.

(3) Плата из става 1. овог члана умањена за порез на доходак и доприносе је нето плата радника".

Члан 3.

Послије члана 121. назив Одјелка 2: "2. Плата за обављени рад и вријеме проведено на раду" мијења се и гласи: "2. Основна плата".

Члан 4.

Члан 122. брише се.

Члан 5.

Члан 123. мијења се и гласи:

"(1) Основна плата одређује се на основу услова потребних за рад на пословима за које је радник закључио уговор о раду утврђених колективним уговором, општим актом и времена проведеног на раду.

(2) Елементи за одређивање плате из става 1. овог члана су коефицијенти сложености посла и цијена рада, уколико законом и колективним уговором није другачије уређено.

(3) Уколико цијена рада за подручје, област или грану није утврђена актима из става 2. овог члана, цијену рада одлуком утврђује Влада Републике Српске на приједлог Економско-социјалног савјета Републике Српске, а на основу захтјева заинтересоване стране.

(4) Ако Економско-социјални савјет не достави приједлог одлуке из става 3. овог члана у року од 15 дана од дана пријема захтјева заинтересоване стране, одлуку о цијени рада доноси Влада Републике Српске у наредном року од 15 дана.

(5) Уговором о раду може да се утврди основна плата у већем износу од основне плате утврђене на основу елемената из колективног уговора или општег акта".

Члан 6.

У члану 124. став 1. мијења се и гласи:

"(1) Плата из члана 123. овог закона увећава се за 0,3% за сваку годину радног стажа уколико другим законом, ко-

лективним уговором или уговором о раду није другачије одређено".

У ставу 2. последије ријечи: "у складу са" додају се ријечи: "колективним уговором," а последије ријечи: "по основу" додају се ријечи: "радног учинка,".

Послије става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

"(3) Радни учинак из става 2. овог члана одређује се на основу квалитета и обима обављеног посла, као и доприноса радника пословном резултату послодавца који се утврђује колективним уговором, општим актима, уговором о раду или другим актима послодавца".

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, ријеч: "Општим" замјењује се ријечима: "Колективним уговором, општим".

Члан 7.

У члану 125. ријеч: "основне" замјењује се ријечју: "бруто", а последије ријечи: "законом" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 8.

У члану 126. у ставу 1. последије ријечи: "утврђеним" додају се ријечи: "колективним уговором,".

У ставу 3. ријечи: "приликом сваке исплате" замјењују се ријечима: "у року прописаном ставом 1. овог члана".

Послије става 4. додаје се нови став 5, који гласи:

"(5) Министар доноси правилник којим се прописује садржај писменог обрачуна плате из става 3. овог члана".

Члан 9.

У члану 128. последије става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

"(3) Најнижа плата која се исплаћује раднику из става 2. овог члана увећава се по основу радног стажа".

Члан 10.

У члану 129. последије ријечи: "законом" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 11.

У члану 130. у ставу 1. последије ријечи: "Законом," додају се ријечи: "колективним уговором,".

У ставу 2. последије ријечи: "Законом" додају се запета и ријечи: "колективним уговором,".

Члан 12.

У члану 131. у ставу 3. последије ријечи: "законом" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 13.

У члану 132. у ставу 1. у тачки 7) последије ријечи: "утврђена" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 14.

У члану 133. последије ријечи: "у складу са" додају се ријечи: "колективним уговором,".

Члан 15.

У члану 194. у ставу 2. ријечи: "просјечне мјесечне плате након опорезивања исплаћене раднику" замјењују се ријечима: "нето просјечне мјесечне плате радника исплаћене".

Члан 16.

У члану 264. у ставу 1. у тачки 29) последије ријечи: "роковима" додају се ријечи: "и не уручи писмени обрачун плате".

Члан 17.

Послије члана 268. додаје се нови члан 268а, који гласи:

"Члан 268а.

Министар ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона донијети Правилник о садржају писменог обрачуна плате (члан 126. став 5)".

Члан 18.

Послије члана 271б. додају се нови чл. 271в, 271г. и 271д, који гласе:

“Члан 271в.

Доносиоци свих подзаконских аката донесених на основу овог закона дужни су, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, ускладити њихове одредбе са одредбама чл. 120. и 121. овог закона.

Члан 271г.

Послодавци који са радницима имају закључене уговоре о раду на износ плате прије опорезивања дужни су да, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, постојеће уговоре о раду ускладе са одредбама овог закона на начин да постојећи износ плате прије опорезивања увећају за износ доприноса у складу са прописима о доприносима који су важили до 31. децембра 2021. године.

Члан 271д.

До закључивања колективних уговора, радницима ће се исплаћивати плата према важећим уговорима о раду закљученим између радника и послодаваца”.

Члан 19.

Овај закон објављује се у “Службеном гласнику Републике Српске”, а ступа на снагу 1. јануара 2022. године.

Број: 02/1-021-1067/21

15. децембра 2021. године

Бањалука

Потпредседник

Народне скупштине,

Денис Шулић, с.р.

2240

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА
О ПЛАТАМА ЗАПОСЛЕНИХ У ЈАВНИМ СЛУЖБАМА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Проглашавам Закон о измјенама Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Двадесет шестој посебној сједници, одржаној 15. децембра 2021. године, а Вијеће народа 23. децембра 2021. године констатовало да се усвојени Закон о измјенама Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској.

Број: 01-020-4536/21
24. децембра 2021. године
Бањалука

Председник
Републике,
Жељка Цвијановић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА О ПЛАТАМА ЗАПОСЛЕНИХ У
ЈАВНИМ СЛУЖБАМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 1.

У Закону о платама запослених у јавним службама Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 66/18 и 105/19) у члану 3. став 2. мијења се и гласи:

“(2) Плата из става 1. овог члана представља бруто плату”.

Став 3. брише се.

Досадашњи став 4, који постаје став 3, мијења се и гласи:

“(3) У свим елементима који чине плату из става 1. овог члана садржани су порез на доходак и доприноси”.

Члан 2.

Члан 9. мијења се и гласи:

“Руководиоци јавних служби из члана 2. овог закона разврставају се у двије платне групе са следећим платним коефицијентима:

1) прва платна група:

1. директор установе која има више од 500 запослених 40,85;
2. директор установе која има од 100 до 500 запослених 40,85;
3. директор установе која има до 100 запослених 33,64;

2) друга платна група:

1. замјеник директора установе која има више од 500 запослених 32,80;
2. замјеник директора установе која има од 100 до 500 запослених 32,80;
3. замјеник директора установе која има до 100 запослених 31,04”.

Члан 3.

Члан 10. мијења се и гласи:

“(1) У трећу платну групу разврставају се запослени који руководе унутрашњим организационим јединицама и савјетници директора.

(2) Запослени из става 1. овог члана разврставају се у платне подгрупе на основу радног мјеста, руковођења, сложености послова и степена одговорности и у складу с тим одређују се следећи платни коефицијенти:

1) прва платна подгрупа:

1. помоћник директора, извршни директор, руководилац интерне ревизије установе која има више од 500 запослених 30,65;
2. помоћник директора, извршни директор, руководилац интерне ревизије установе која има од 100 до 500 запослених 30,65;
3. помоћник директора, извршни директор, руководилац интерне ревизије установе која има до 100 запослених 28,89;

2) друга платна подгрупа:

1. савјетник директора, замјеник извршног директора, директор филијале / шеф канцеларије, доктор медицине - специјалиста, доктор стоматологије - специјалиста, магистар фармације - специјалиста и дипломирани фармацеут - специјалиста установе која има више од 500 запослених 28,89;
2. савјетник директора, замјеник извршног директора, директор филијале / шеф канцеларије, доктор медицине - специјалиста, доктор стоматологије - специјалиста, магистар фармације - специјалиста и дипломирани фармацеут - специјалиста установе која има од 100 до 500 запослених 28,89;
3. савјетник директора, замјеник извршног директора, директор филијале / шеф канцеларије, доктор медицине - специјалиста, доктор стоматологије - специјалиста, магистар фармације - специјалиста и дипломирани фармацеут - специјалиста установе која има до 100 запослених 26,98;

3) трећа платна подгрупа:

1. помоћник директора филијале, руководилац одјељења, интерни ревизор, доктор медицине, доктор стоматологије, магистар фармације и дипломирани фармацеут установе која има више од 500 запослених 25,21;
2. помоћник директора филијале, руководилац одјељења, интерни ревизор, доктор медицине, доктор стоматологије, магистар фармације и дипломирани фармацеут установе која има од 100 до 500 запослених 25,21;

народа у Републици Српској, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење указа.

Број: 01-020-5580/23
22. децембра 2023. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О РАДУ

Члан 1.

У Закону о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/16, 66/18, 91/21 - Одлука Уставног суда Републике Српске и 119/21) члан 112. мијења се и гласи:

"(1) За вријеме коришћења породичног одсуства жена има право на накнаду плате у висини просјечне плате коју је остварила у току последњих 18 мјесеци прије почињања породичног одсуства.

(2) Уколико жена није остварила плату за свих последњих 18 мјесеци, приликом обрачуна просјечне плате из става 1. овог члана за сваки мјесец за који није остварила плату узима се износ најниже плате у Републици.

(3) Одредбе ст. 1. и 2. овог члана сходно се примјењују и на друга лица која, у складу са овим законом, имају право на накнаду плате за вријеме одсуствовања са посла због њега и старања о дјетету.

(4) Накнада плате из ст. 1. и 2. овог члана остварује се на терет Јавног фонда за дјечју заштиту Републике Српске".

Члан 2.

Овај закон објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступа на снагу 1. јануара 2024. године.

Број: 02/1-021-1457/23
14. децембра 2023. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др Ненад Стевандић, с.р.

2591

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, предсједник Републике доноси

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА О ПЛАТАМА ЗАПОСЛЕНИХ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА И ЋАЧКИМ ДОМОВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Проглашавам Закон о измјенама Закона о платама запослених у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Седмој редовној сједници, одржаној 14. децембра 2023. године, а Вијеће народа 21. децембра 2023. године констатовало да се усвојени Закон о измјенама Закона о платама запослених у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење указа.

Број: 01-020-5577/23
22. децембра 2023. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА ЗАКОНА О ПЛАТАМА ЗАПОСЛЕНИХ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА И ЋАЧКИМ ДОМОВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Члан 1.

У Закону о платама запослених у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској ("Слу-

жбени гласник Републике Српске", бр. 11/19, 105/19, 49/21, 119/21, 68/22 и 132/22) у члану 9. тачка 2) мијења се и гласи:

"2) друга платна група:

1. прва платна подгрупа:

- помоћник директора (висока стручна спрема)..... 23,98;

2. друга платна подгрупа:

- стручни сарадници: педагог, психолог, логопед, дефектолог, социјални радник (висока стручна спрема)..... 23,21;

3. трећа платна подгрупа:

- наставник, библиотекар, секретар, рачуновођа (висока стручна спрема)..... 22,29;

4. четврта платна подгрупа:

- водитељ продуженог боравка, водитељ боравка (висока стручна спрема)..... 21,76;"

Члан 2.

У члану 10. тачка 2) мијења се и гласи:

"2) друга платна група:

1. прва платна подгрупа:

- помоћник директора (висока стручна спрема)..... 23,98;

2. друга платна подгрупа:

- наставник средње школе, стручни сарадници: педагог, психолог, социјални радник, логопед, дефектолог (висока стручна спрема)..... 23,21;

3. трећа платна подгрупа:

- библиотекар, секретар, рачуновођа, координатор практичне наставе (висока стручна спрема)..... 22,29;"

Члан 3.

У члану 11. тачка 2) мијења се и гласи:

"2) друга платна група:

1. прва платна подгрупа:

- васпитач, педагог, психолог, логопед (висока стручна спрема)..... 23,21;

2. друга платна подгрупа:

- библиотекар, секретар, рачуновођа (висока стручна спрема)..... 22,29;"

Члан 4.

У члану 12. тачка 2) мијења се и гласи:

"2) друга платна група:

1. прва платна подгрупа:

- педагог, психолог, социјални радник, логопед, дефектолог, физиотерапеут, редукатор психомоторике, педагошки СИ терапеут (стручни сарадници), (висока стручна спрема)..... 23,21;

2. друга платна подгрупа:

- наставник средње школе (висока стручна спрема)..... 23,21;

- наставник основне школе, библиотекар, секретар, рачуновођа (висока стручна спрема)..... 22,29;

3. трећа платна подгрупа:

- водитељ продуженог боравка (висока стручна спрема)..... 21,76;"

Члан 5.

Овај закон се објављује у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступа на снагу 1. јануара 2024. године.

Број: 02/1-021-1454/23
14. децембра 2023. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др Ненад Стевандић, с.р.

2592

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, предсједник Републике доноси

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНАМА
ЗАКОНА О РАДУ**

Проглашавам Закон о допунама Закона о раду, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тринаестој посебној сједници, одржаној 19. априла 2024. године, а Вијеће народа 29. априла 2024. године констатовало да се усвојени Закон о допунама Закона о раду не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење указа.

Број: 01-020-1776/24
30. априла 2024. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Милорад Додик, с.р.

ЗАКОН**О ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ****Члан 1.**

У Закону о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/16, 66/18, 91/21 - Одлука Уставног суда Републике Српске, 119/21 и 112/23) последије члана 126. додаје се нови члан 126а, који гласи:

"Члан 126а.

(1) Изузетно од члана 126. овог закона, у случају када је раднику онемогућена исплата плате путем текућег рачуна која није заснована на правоснажној судској, управној или другој одлуци надлежног органа, послодавац плату и друга лична примања радника исплаћује у готовом новцу, путем поште.

(2) Послодавац је дужан да прије исплате плате из става 1. овог члана достави писмено обавјештење Пореској управи о начину и разлогу исплате и подацима о раднику којем се врши исплата плате у готовом новцу, а начин исплате плате уредиће се инструктивним актом министарства надлежног за област финансија".

Члан 2.

Послије члана 267. додаје се нови члан 267а, који гласи:

"Члан 267а.

Новчаном казном од 200.000 КМ казниће се за прекршај послодавац који исплати плату у готовом новцу супротно члану 126а. овог закона".

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-447/24
19. априла 2024. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др Ненад Стевандић, с.р.

1187

На основу члана 70. став 1. тачка 2. и члана 109. Устава Републике Српске и члана 177. став 2. и члана 181. став 3. Проловника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 66/20), Народна скупштина Републике Српске, на Тринаестој посебној сједници, одржаној 19. априла 2024. године, донијела је следећу

ОДЛУКУ**О ПРИЈЕВРЕМЕНОМ СТУПАЊУ НА СНАГУ ЗАКОНА О
ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ****I**

У поступку доношења Закона о допунама Закона о раду утврђено је да постоје нарочито оправдани разлози да наведени закон раније ступи на снагу.

II

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-446/24
19. априла 2024. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др Ненад Стевандић, с.р.

1188

На основу члана 10. ст. 1, 2. и 3. и члана 20. став 2. Закона о споменицима и спомен-обиљежјима ослободилачких ратова ("Службени гласник Републике Српске", број 28/12) и члана 43. ст. 1. и 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 66. сједници, одржаној 18.4.2024. године, доноси

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ ОДБОРА ЗА
ЊЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА****I**

Даје се сагласност на Одлуку Одбора за његовање традиције ослободилачких ратова, број: 16-03/2.3-56-2-12/24, од 10. априла 2024. године, којом се усваја Иницијатива за подизање спомен-обиљежја борцима Одбрамбено-отаџбинског рата 1991-1995. година у Бањој Луци као спомен-обиљежја од изузетног значаја за Републику Српску и којом се исто уврштава у Листу споменика и спомен-обиљежја од изузетног значаја за Републику Српску.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1369/24
18. априла 2024. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1189

На основу члана 19. Закона о систему јавних служби ("Службени гласник Републике Српске", бр. 68/07, 109/12 и 44/16) и члана 43. ст. 1. и 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 66. сједници, одржаној 18.4.2024. године, доноси

ОДЛУКУ**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТАТУТ О ИЗМЈЕНИ
СТАТУТА ЈАВНЕ УСТАНОВЕ ДОМ ЗА ЛИЦА СА
ИНВАЛИДИТЕТОМ ПРИЈЕДОР****I**

Даје се сагласност на Статут о измјени Статута ЈУ Дом за лица са инвалидитетом Приједор, број: 01-618/24, од 9.4.2024. године.

II

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 04/1-012-2-1367/24
18. априла 2024. године
Бањалука

Предсједник
Владе,
Радован Вишковић, с.р.

1190

На основу члана 43. ст. 1. и 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада Републике Српске, на 66. сједници, одржаној 18.4.2024. године, доноси

Члан 7.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-803/26
17. јуна 2026. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др **Ненад Стевандић**, с.р.

1457

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, предсједник Републике доноси

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ

Проглашавам Закон о измјени и допунама Закона о раду, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет осмој посебној сједници, одржаној 17. јуна 2026. године, а Вијеће народа 24. јуна 2026. године констатовало да се усвојени Закон о измјени и допунама Закона о раду не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење указа.

Број: 01-020-2137/26
25. јуна 2026. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Проф. др **Синиша Каран**, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РАДУ

Члан 1.

У Закону о раду ("Службени гласник Републике Српске", бр. 1/16, 66/18, 91/21 – Одлука Уставног суда Републике Српске, 119/21, 112/23, 39/24 и 28/26 – Одлука Уставног суда Републике Српске) члан 49. мијења се и гласи:

"Ако посебним законом није другачије прописано, приправнички стаж траје:

1) три мјесеца за лица са завршеним средњим образовањем,

2) шест мјесеци за лица са завршеним високим образовањем, под условом да се ова лица први пут запошљавају у својој стручној спреми или звању."

Члан 2.

Послије члана 271д. додају се нови чл. 271ђ. и 271е, који гласе:

"Члан 271ђ.

Поступци у вези са остваривањем права на приправнички стаж и трајање приправничког стажа, који су започети прије ступања на снагу овог закона, окончаће се према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 271е.

У року до 30 дана од дана ступања на снагу овог закона доносиоци свих подзаконских аката донесених на основу овог закона дужни су ускладити своје подзаконске акте са одредбом члана 49. овог закона."

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-793/26
17. јуна 2026. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др **Ненад Стевандић**, с.р.

1458

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, предсједник Републике доноси

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА

Проглашавам Закон о измјени и допунама Закона о државним службеницима, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет осмој посебној сједници, одржаној 17. јуна 2026. године, а Вијеће народа 24. јуна 2026. године констатовало да се усвојени Закон о измјени и допунама Закона о државним службеницима не односи на витални национални интерес ниједног од конститутивних народа у Републици Српској, чиме су се испунили формално-правни услови за доношење указа.

Број: 01-020-2138/26
25. јуна 2026. године
Бањалука

Предсједник
Републике,
Проф. др **Синиша Каран**, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНИ И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДРЖАВНИМ СЛУЖБЕНИЦИМА

Члан 1.

У Закону о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08, 117/11, 37/12 и 57/16) у члану 62. у ставу 3. ријечи: "шест мјесеци" замјењују се ријечима: "три мјесеца", а ријечи: "годину дана" замјењују се ријечима: "шест мјесеци".

Члан 2.

Послије члана 119а. додају се нови чл. 119б. и 119в, који гласе:

"Члан 119б.

Поступци у вези са остваривањем права на приправнички стаж и трајање приправничког стажа, који су започети прије ступања на снагу овог закона, окончаће се према одредбама које су важиле до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 119в.

(1) Влада ће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона ускладити подзаконске акте са одредбама овог закона.

(2) Републички органи управе дужни су да у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона ускладе своје акте о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста са одредбама овог закона."

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 02/1-021-794/26
17. јуна 2026. године
Бањалука

Предсједник
Народне скупштине,
Др **Ненад Стевандић**, с.р.

1459

На основу члана 80. став 1. тачка 4. Устава Републике Српске, предсједник Републике доноси

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СЛУЖБЕНИЦИМА И НАМЈЕШТЕНИЦИМА У ОРГАНИМА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Проглашавам Закон о измјенама и допунама Закона о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе, који је Народна скупштина Републике Српске усвојила на Тридесет осмој посебној сједници, одржаној 17. јуна 2026. године, а Вијеће народа 24. јуна 2026. године констатовало да се усвојени Закон о измјенама и допунама Закона о службеницима и намјештеницима у ор-